Journal of Iranian Social Studies
Vol. 20, No. 2, Summer 2026, 99-125.

Journal Homepage: http://www.jss-isa.ir/
E-ISSN: 2783-3429 **P-ISSN:** 2008-3653

Tattooing As a Tool for Identity and Resistance; A Qualitative Study in Shiraz

Siroos Ahmadi[1*], Najim Najimi[2], Maryam Mokhtari[3]

1. Professor of Sociology, Department of Social Sciences, Yasouj University, Yasouj, Iran; sahmadi@yu.ac.ir (**Corresponding Author**).
2. PhD Student, Department of Social Sciences, Yasouj University, Yasouj, Iran; najimnajimi@pnu.ac.ir
3. Associate Professor of Sociology, Department of Social Sciences, Yasouj University, Yasouj, Iran; mmokhtari@yu.ac.ir

Original Article

Abstract

Background and aim: Tattooing has become widespread across various social groups, and displaying tattoos in public has become common. Tattoo is perceived with heightened sensitivity, particularly in contexts characterized by a blend of traditional and modern elements. Shiraz, as Iran's third religious capital, provides an ideal setting for studying tattoo. Thus, this research aims to study tattooing in the social context of Shiraz to gain insight into the lives of tattooed people to provide a comprehensive picture of this phenomenon.

Data and method: This study employed a qualitative approach based on Grounded Theory. Seventeen tattooed individuals were selected through purposive sampling. Data were collected through in-depth, semi-structured interviews and analyzed using open, axial, and selective coding.

Findings: Data coding led to the identification of six categories. Physical-psychological benefits, and aesthetic sensibilities, constitute the causal conditions for tattooing. Tolerance serves as the contextual condition. Significant others act as the intervening condition. Struggle and argumentation are the strategies employed by participants regarding tattoos. Finally, contradictory outcomes represent the consequences of tattoo.

Conclusion: The findings gave rise to a core: Tattooing as a tool for identity and resistance. Within the social context of Shiraz—a metropolis characterized by a dual identity—individuals draw on the structures of metropolitan life to assert themselves and engage in self-repair, deriving a sense of empowerment from their tattoos. However, because of the city's traditional fabric, they simultaneously encounter numerous social restrictions when dealing with institutional structures and official discourses, thereby experiencing this contradiction more intensely.

Keywords: Tattoo, Identity, Resistance, Grounded theory, Shiraz.

Received: 12/9/2026 Accepted: 23/10/2026

Citation: Moradimahd, H., Sabzei. M., Mobaraki, M., Yahyavihamedani, H. (2026). Women Political Empowerment through Religious Reformist Thought: Analyzing the Path from Religious Reinterpretation to Social Action, *Journal of Iranian Social Studies*, 20(2), 99-125. https://doi.org/10.22034/jss.2026.2105721.2001

E-ISSN: 2783-3429 / © The Author 2026. Published by Iranian Sociological Association
This is an open access article under the CC BY 4.0 License (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

DOI: https://doi.org/10.22034/jss.2026.2105721.2001

Extended Abstract

Introduction

A tattoo involves the intentional or unintentional retention of pigment beneath the skin, resulting in symbols, text, or images that are permanently marked on the body. Although tattooing has existed throughout history for purposes such as tribal identification, status display, aesthetics, medical treatment, and religious ritual, it has become widespread in contemporary society. Precise statistics on the prevalence of tattooing in Iran are unavailable, but some studies indicate that the tattoo is on the rise. Regardless of the underlying motivation, tattooing entails various consequences and implications. Beyond potential health risks—such as viral infections, skin reactions, and increased susceptibility to infection—tattooing is often associated with deviance, criminal culture, and delinquent subcultures. Nevertheless, it also serves certain social functions. Its growing prevalence across diverse social groups, its visibility in public spaces, and its multifaceted consequences have made tattooing a social problem in Iran. Shiraz presents a unique case in this regard: on the one hand, it is a major religious center in Iran; on the other, it is a modern metropolis. Its urban structure and cultural diversity encourage tattooing among various social groups, yet its religious character likely creates some tension with this practice. Consequently, Shiraz is an ideal setting for the study of tattooing. Accordingly, this research employs an interpretive approach and an insider perspective to examine tattooing within the social context of Shiraz. By gaining insight into the lived experiences of tattooed individuals, the study aims to provide a clearer understanding of this social issue.

Methods and Data

This study employed a qualitative methodology based on grounded theory. The participants were individuals with tattoos. Purposive sampling was used to recruit individuals who displayed visible tattoos in public spaces across various parts of the city. Participants were asked to choose the time and location of the interviews; consequently, the interviews were conducted in parks, coffee shops, gyms, and at the participants' or researchers' workplaces. The interviews lasted between 45 and 80 minutes on average, and participants were informed that they could terminate the interview at any time if they felt fatigued or no longer wished to continue. Sampling and data collection continued until theoretical saturation was reached; interviews were concluded when it became apparent that participants were no longer contributing new insights to the data. In total, 17 individuals (including 10 males and 7 females) were approached and took part in in-depth, semi-structured interviews between Sep 2025 and Dec 2025. All interviews were recorded, with prior notification and participant consent, and subsequently transcribed in full. The collected data were analyzed through open, axial, and selective coding, leading to the development of the study's paradigmatic model.

Findings

After the interviews were completed and transcribed, the data analysis and coding process was carried out. Initially, codes were identified directly from the interview transcripts. Subsequently, these codes were grouped into concepts based on shared characteristics. In the next stage, the concepts were organized into categories according to their commonalities. This coding process resulted in the identification of seven categories: physical and psychological utility and aesthetic sensibility as the causal conditions for tattooing; tolerance as the contextual condition; significant others as the intervening condition; struggle and argumentation as the strategies employed by the actors in tattooing; and, finally, a contradictory outcome as the consequence of getting a tattoo.

Conclusion and Discussion

Data analysis led to the emergence of a core theme: tattooing as a tool for identity and resistance. Tattooing originates from physical, psychological, and aesthetic needs; it is reinforced or constrained by significant others, the media, and social processes; it is moderated by the approval of family and friends; and it is shaped through struggle and argumentation. Ultimately, however, it results in a contradictory outcome in which individual empowerment and social constraint coexist. Within the social context of Shiraz — a city characterized by a dual identity of tradition, as a religious capital, and modernity — the tattoo serves as a unique instrument for negotiating meaning. On the one hand, drawing on the structures of metropolitan modernity, individuals use tattoos for self-expression and self-repair, deriving a sense of empowerment from them. On the other hand, because of the city's official traditional-religious fabric, individuals face numerous social constraints when confronting institutional structures and official discourse, and they experience this contradiction more acutely. In Shiraz, tattooing represents a local narrative of contradiction and transition. There is a tension between the body as a site of personal storytelling, rooted in a quest for novelty, and the body as a site of social control. Amid these contradictions, signs of a discursive shift are evident, such as the gradual normalization of tattoos in urban public spaces, which resonates with the lifeworld of the younger generation.

Ethical Considerations

All ethical considerations, including confidentiality, trustworthiness, citation accuracy, respect for contributors, adherence to ethical data collection standards, and participant privacy have been taken into account by the researchers. All study participants were assured of the confidentiality of the research findings, and their involvement was fully voluntary.

Acknowledgments

This article is adapted from independent research in the field of Sociology at Yasouj University. The authors sincerely thank the anonymous reviewers of this paper for their valuable feedback, as well as all the respondents who participated in this research.

Funding

This research has received no financial support.

Authors' Contributions

Najim Najimi prepared the initial draft of the manuscript. Siroos Ahmadi, provided oversight and guidance throughout the research, and was responsible for article submission and responses to referee feedback. Maryam Mokhtari, offered important methodological insights and contributed to the paper's methodology.

Conflicts of Interest

The authors declared no conflict of interest.

Author's ORCID

Siroos Ahmadi: https://orcid.org/0000-0002-4308-1395

Najim Najimi: https://orcid.org/0000-0002-1244-9054

Maryam Mokhtari: https://orcid.org/0000-0003-4312-7370

References

Abbaszadeh, M., & Khodami, A. R. (2021). Cultural semiotics of the tattoo motifs of Bakhtiari women residing in Khuzestan. *Iranian Journal of Anthropology*, 10(19), 279–316. [In Persian] https://doi.org/10.22059/ijar.2021.319038.459659

Afrasiabi, H., & Shariati-Nasab, T. (2019). Representation of the meaning and experience of tattoo by young women. *Sociological Cultural Studies*, 10(3), 26–49. [In Persian] https://doi.org/10.30465/scs.2019.4936

Ahmadi, S., Ebtekari, M., & Boostani, D. (2019). Explaining the effect of social control on the formation of potential of abnormal behaviors (Case study: Urban and rural areas of Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad Province). *Societal Security Studies*, 57, 73–101. [In Persian]

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 50*(2), 179–211. https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T

Alavian, S.M., Tabatabaei, S.V., Nourizad, S., Mansouri, F., Khademi, N. & et al. (2012). Seroepidemiology of HBV infection in Kermanshah-West of Iran: A population-based study. *Jundishapur Journal of Microbiology*, 5(4), 564-9. https://doi.org/10.5812/jjm.4156

Altman, I., & Taylor, D. A. (1973). *Social penetration: The development of interpersonal relationships*. New York: Holt, Rinehart & Winston.

Andersen, M. L., Taylor, H. F., & Logio, K. A. (2020). *Sociology: The essentials*. Cengage Learning.

Atlı, A., Akkaya, M., & Şad, S. N. (2021). Tattooing: A popular way of self-expression among university students. *Current Psychology*, *41*, 8965–8974. https://doi.org/10.1007/s12144-021-01389-0

Ball, J., & Elsner, R. (2019). Tattoos increase self-esteem among college students. *College Student Journal*, 53(3), 293-300.

Behzadi, R. (1989). Tattooing from the past to the present. *Chista*, 7(2), 180–196. [In Persian]

Belay, A.S., Abateneh, D.D., Yehualashet, S.S., Kebede, K.M., Hepatitis, B. (2020). Virus infection and associated factors among adults in Southwest Ethiopia: community-based cross-sectional study. *International Journal of General Medecine*, 13, 323-32. https://doi.org/10.2147/ijgm.s259375

Bourdieu, P. (2014). *Distinction: A social critique of the judgment of taste*. (H. Chavoshian, Trans.). Tehran: Sales Publication. [In Persian]

Broton, D. (2013). *Sociology of the body*. (N. Fakouhi, Trans.). Tehran: Sales Publication. [In Persian]

Carvajal, A. L. P., Bondoc, B., & Sanchez, R. D. (2025). From stigma to self-expression: Uncovering the motivations and symbolic meanings of tattoos in modern society. *International Journal of Open-Access, Interdisciplinary & New Educational Discoveries of ETCOR Educational Research Center,* 4(2). https://doi.org/10.63498/etcor288

Dukes, R. L. (2016). Regret among tattooed adolescents. *The Social Science Journal*, *53*(4), 455-458. https://doi.org/10.1016/j.soscij.2016.08.004

Ehsani, A. H., Nourmohammadpour, P., Kamyab Hesari, K., Bahreinian, S. M., Kouhian Mahmoudabadi, M., Ehsani, A., & Rahimnia, A. H. (2022). Demographic and histological characteristics of patients with tattoo-granuloma in Razi Hospital. *Dermatology & Cosmetic*, 13(4), 152-259. [In Persian] https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.20087470.1401.13.4.4.8

Ernst, M., Borkenhagen, A., Fegert, J.M., Brähler, E., Plener, P.L. (2022). The association of childhood abuse and neglect with tattoos and piercings in the population: Evidence from a representative community survey. *BMC Psychology*, 10(1),1-12. https://doi.org/10.1186/s40359-022-00811-x

Fekri Barkousaraei, R. (2014). The impact of prisoners' lifestyles on their tattoos from an anthropological perspective. *Journal of Rehabilitation and Correction*, 147, 45–49. [In Persian]

Fishbein, M., & Ajzen, I. (2010). *Predicting and changing behavior: The reasoned action approach*. New York: Psychology Press. https://doi.org/10.4324/9780203838020

Ghaderzadeh, A., Mohammadpour, A., & Gholami, A. (2014). Tattoos and the construction of reflexive personal identity. *Journal of Social Problems of Iran*, 1, 161–186. [In Persian]

Gibson, D. C. (2006). B.T.K. strangler versus Wichita police department: the significance of serial murder media relations. *Public Relations Review*, 32(1), 58-65. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2005.10.007

Haghi, N., & Hosseini, Y. (2023). Sociological factors influencing the tendency towards tattooing among upper secondary school students in Parsabad. *Applied Studies in Social Sciences and Sociology*, 6(4), 27–35. [In Persian]

Hambly, W. D. (1925). *The history of tattooing and its significance: With some account of other forms of corporal marking.* London: H. F. & G. Witherby.

Hashemi, M., & Sangi, F. (2024). The relationship between self-esteem and the five major personality factors with the mediating influence of social media in individuals with tattoos. *Social Psychology Research*, 54, 29–44. [In Persian] https://doi.org/10.22034/spr.2024.428361.1892

Heywood, W., Patrick, K., Smith, A.M., Simpson, J.M., Pitts, M. K. & et al. (2012). Who gets tattoos? Demographic and behavioral correlates of ever being tattooed in a representative sample of men and women. *Annals of Epidemiology Journal*, 22(1), 51-56. https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2011.10.005

Hwang, G. E (2006). *Multi-level test of fear of crime: The effect of social conditions, perceived community policing activities and perceived risks of victimization in a megapolis*. A dissertation for the degree of doctor of philosophy, Mishigan State University.

Khezri, F., Kabiri, A., & Jahangirzadeh, J. (2025). A sociological analysis of the phenomenon of tattooing among adolescents and young adults in Mahabad: Semantic implications and policy imperatives. *Strategic Cultural Studies* 6(1), 251–295. [In Persian] https://doi.org/10.22083/scsj.2025.540601.1302

Kluger, N., Seité, S., Taieb, C. (2019). The prevalence of tattooing and motivations in five major countries over the world. *Journal of The European Academy Dermatology Venereology*, 33(12), 1-10. https://doi.org/10.1111/jdv.15808

Longo, K. D. (2024). *Tattoos and social perception: Is the stigmatization of tattoos warranted? An empirical study* (Master's thesis). State University of New York at New Paltz, Department of Psychology.

Macionis, J. J. (2017). *Sociology*. New York: Pearson.

Mifflin, M (2013). *Bodies of subversion: A secret history of women and tattoo*. Powerhouse Books.

Morlock, R., Morlock, A. (2023). Think before you ink: perception, prevalence, and correlates of tattooing and tattoo regret in US adults. *The Cureus Journal of Medical Science*, 15(11), 1-12. https://doi.org/10.7759/cureus.48167

Naudé, L., & Naudé, F. (2024). (Tat)who am I? Tattoos as an expression of narrative identity. *Art Therapy,* 41(2), 94–103. https://doi.org/10.1080/15283488.2024.2310845

Oanta, A., Irimie, M., Branisteanu, D.E., Stoleriu, G., & Morariu, S.H. (2014) Tattoos, history and actuality. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov*, 7 (2), 125-132.

Omidi, A. (2022). Study and analysis of tattoos in Ivan City. *Iranian Journal of Anthropological Research*, 11(22), 253–281. [In Persian] https://doi.org/10.22059/ijar.2022.342510.459749

Sadeghi, S., Javanmardi-Zadeh, A., Rahimi, S., & Cheraghi, Z. (2020). A study on the semantics of Loresta women's tattoos. *Woman in Culture and Art*, 12(4), 587–621. [In Persian] https://doi.org/10.22059/jwica.2021.315221.1514

Strauss, A., & Corbin, J. (2016). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. (E. Afshar, Trans.). Tehran: Ney Publishing. [In Persian]

Sundie, J. M., Griskevicius, V., Vohs, K. D., Kenrick, D. T., Tybur, J. M., & Beal, D. J. (2011). Peacocks, Porsches, and Thorstein Veblen: Conspicuous consumption as a sexual signaling system. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(4), 664–680. https://doi.org/10.1037/a0021669

Swami, V., Pietschnig, J., Bertl, B., Nader, I.W., Stieger, S. & et al. (2012). Personality differences between tattooed and non-tattooed individuals. *Psychological Report*, 111(1), 97-106. https://doi.org/10.2466/09.07.21.PR0.111.4.97-106

Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The social psychology of intergroup relations* (pp. 33–47). Brooks/Cole.

Tracy, S. J., & Trethewey, A. (2005). Fracturing the real-self↔fake-self dichotomy: Moving toward "crystallized" organizational discourses and identities. *Communication Theory, 15*(2), 168–195. https://doi.org/10.1111/j.1468-2885.2005.tb00331.x

Vasconcelos, M.P.A., Sánchez-Arcila, J.C., Peres, L., de Sousa, P.S.F., Castro-Alves, J. & et al. (2024). Seroprevalence of hepatitis B, C, and D and associated factors in the semi-isolated Yanomami Amazonian indigenous community. *BMC Infectious Diseases*, 24(1), 1-15. https://doi.org/10.1186/s12879-023-08928-z

Veblen, T. (1953). *The theory of the leisure class: An economic study in the evolution of institutions*. New York: The New American Library.

مجله مطالعات اجتماعی ایران

مطالعات اجتماعی ایران

سال بیستم/ شماره دوم/ تابستان ۱۴۰۵/ صفحات ۱۲۵-۹۹

Journal Homepage: http://www.jss-isa.ir/

E-ISSN: 2783-3429 **P-ISSN:** 2008-3653

انجمن جامعه شناسی ایران

تتو ابزار هویت و مقاومت؛ پژوهشی کیفی در کلان شهر شیراز

سیروس احمدی[۱*]، نجیم نجیمی[۲]، مریم مختاری[۳]

۱*- استاد جامعه شناسی، گروه علوم اجتماعی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران (**نویسنده مسئول**)؛ sahmadi@yu.ac.ir

۲- دانشجوی دکتری، گروه علوم اجتماعی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

۳- دانشیار جامعه شناسی، گروه علوم اجتماعی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

مقالهٔ پژوهشی

چکیده

زمینه و هدف: تتو در سال‌های اخیر در بین گروه‌های مختلف اجتماعی رواج یافته و نمایش آن در محیط‌های عمومی متداول‌تر شده است. این پدیده به‌ویژه در بسترهایی که همزمان دارای دو وجه سنت و مدرن هستند، با حساسیت‌های بیشتری همراه است. کلان‌شهر شیراز که سومین پایتخت مذهبی ایران است، بستر مناسبی برای مطالعه این پدیده است. براین اساس، هدف پژوهش حاضر این است که «تتو» را در بستر اجتماعی شیراز مطالعه، و با نزدیک شدن به دنیای افراد دارای تتو، تصویری روشن‌تر از این پدیده ارائه دهد.

روش و داده‌ها: این پژوهش با رویکرد کیفی و بر مبنای نظریه زمینه‌ای انجام شد. مشارکت کنندگان، ۱۷ نفر افراد دارای تتو بودند که به روش هدف مند انتخاب شدند. داده ها با استفاده از مصاحبه عمیق نیمه ساختار یافته گردآوری، و به صورت باز، محوری، و انتخابی کدگذاری شدند.

یافته‌ها: کدگذاری داده ها منجر به استخراج هفت مقوله گردید. سودمندی جسمی–روانی و حس زیبایی‌شناختی، شرایط علّی تتو هستند. رواداری، شرایط زمینه ای تتو را فراهم می آورد. دیگران مهم، شرایط مداخله گر تتو است. مبارزه و استدلال، راهبردهای کنشگران در مواجهه با تتو می باشند. و بالاخره، دستاورد متضاد، پیامد انجام تتو است.

بحث و نتیجه گیری: نتایج پژوهش منجر به ظهور هسته با عنوان تتو ابزار هویت و مقاومت گردید. در بستر اجتماعی کلان شهر شیراز که هویت دوگانه سنّت (*پایتخت مذهبی*) و مدرنیته را تجربه می‌کند، فرد با الهام از ساختار مدرنیته کلان شهری، برای ابراز وجود و ترمیم خویشتن از تتو استفاده و با آن، احساس قدرت می‌کند. اما در سوی دیگر به دلیل بافت سنتی در مواجهه با ساختارهای نهادی و گفتمان‌های رسمی، با محدودیت‌های اجتماعی متعددی مواجه و این تضاد را با شدت بیشتری حس می‌کند.

واژگان کلیدی: تتو، هویت، مقاومت، شیراز، نظریه زمینه‌ای.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۶/۲۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۸/۱

ارجاع: احمدی، س.، نجیمی، ن.، و مختاری، م. (۱۴۰۵). تتو ابزار هویت و مقاومت؛ پژوهشی کیفی در کلان شهر شیراز ، *مطالعات اجتماعی ایران*، ۲۰(۲)، ۱۲۵-۹۹. https://doi.org/10.22034/jss.2026.2105721.2001

E-ISSN: 2783-3429 / © The Author 2026. Published by Iranian Sociological Association
This is an open access article under the CC BY 4.0 License (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

DOI: https://doi.org/10.22034/jss.2026.2105721.2001

مقدّمه و بیان مسأله

بدن، پدیده‌ای پیچیده و دارای ابعاد گوناگون اجتماعی–فرهنگی است که همواره در مرکز تجربه زیسته انسان، ارتباطات نمادین، بیان عواطف، و مواجهه با رنج و درد قرار داشته است. بدن، صرفاً یک واقعیت زیستی نیست، بلکه دارای کارکردی نمادین است که از خلال آن، رابطه انسان با جهان اجتماعی و واقعیت بیرونی معنا می‌یابد (قادرزاده و همکاران، ۱۳۹۳). در این میان، «پوست» به‌عنوان مرزِ میان فرد و جهان اجتماعی، بستری برای نمایش هویت‌های فردی و جمعی محسوب می‌شود؛ جایی که افراد از طریق آرایش، طراحی، و نشانه‌گذاری آن، می‌کوشند نسخه‌ای مطلوب از خود را به نمایش بگذارند. تتو یا خالکوبی[1] به عنوان باقی ماندن خواسته یا ناخواسته رنگ دانه در زیر پوست در زمره خرده فرهنگ‌هایی می توان دانست که در گروههای غیررسمی جامعه شکل می‌گیرد (اوآنتا[2]، ۲۰۱۴) و طی آن، نشانه‌ها، نوشتارها، و تصاویری بر بدن حک می شود (خضری و همکاران، ۱۴۰۴: ۲). تتو در دوره‌های مختلف تاریخی با اهدافی چون شناسایی اعضای قبیله، نمایش منزلت اجتماعی، زیبایی، درمان، و حتی آیین‌های مذهبی وجود داشته است (اوآنتا، ۲۰۱۴؛ بهزادی، ۱۳۶۸: ۱۸۸) اما در دوران معاصر شیوع گسترده ای یافته است. حسب شواهد، نرخ شیوع تتو در آمریکا ۳۵/۳٪ (مورلاک[3] و همکاران، ۲۰۲۳)، آلمان ۳۲٪ (ارنست[4] و همکاران، ۲۰۲۲)، انگلستان ۲۵/۷٪ (سوامی[5] و همکاران، ۲۰۱۲)، برزیل ۲۲/۳٪ (کلوگر[6] و همکاران، ۲۰۱۹)، استرالیا ۱۵/۴٪ (هیوود[7] و همکاران، ۲۰۱۲)، جنوب غرب اتیوپی ۴۳/۱٪ (بیلی[8] و همکاران، ۲۰۲۰)، و در آمازون برزیل ۶۳/۹٪ (واسکونسلوس[9] و همکاران، ۲۰۲۴) است. اگرچه، آمار دقیقی از شیوع تتو در ایران در دسترس نیست اما برخی پژوهش ها نرخ شیوع آن را ۲۱/۳٪ برآورد کرده اند (علویان[10] و همکاران، ۲۰۱۲).

فارغ از اینکه، تتو برای چه هدفی انجام شود، دارای عواقب و پیامدهایی است. افزایش استفاده از تتو علاوه بر عوارض بهداشتی و پزشکی مانند عفونت های ویروسی، واکنش های پوستی و افزایش حساسیت های عفونی را به دنبال دارد (احسانی و همکاران، ۱۴۰۱: ۲۵۲). افزون بر این، تتو با انحراف پیوند خورده (فکری‌بارکوسرائی، ۱۳۹۳) و بخشی از فرهنگ مجرمان و خرده‌فرهنگ‌های بزهکارانه تلقی می شود (همبلی[11]، ۱۹۲۵: ۱۹۱). برخی پژوهش‌ها، تتو را با اختلال در فرآیند جامعه‌پذیری، تنش‌های خانوادگی، بحران‌های عاطفی، احساس آشفتگی هویتی، محرومیت نسبی و ضعف پیوند فرد و جامعه مرتبط دانسته‌اند (هانگ[12]، ۲۰۰۶: ۹۶؛ گیبسون[13]، ۲۰۰۶: ۳۴؛ میفلین[14]، ۲۰۱۳: ۶۷). با این حال، تتو دارای کارکردهایی نیز می باشد. تتو شکلی از مدیریت بدن، بیان نمادین هویت و طغیان گفتمانی علیه

1. Tattoo
2. Ovanta
3. Morlock
4. Ernst
5. Swami
6. Kluger
7. Heywood
8. Belay
9. Vasconcelos
10. Alavian
11. Hambly
12. Hang
13. Gibson
14. Mifflin

هنجارهای مسلط تلقی می شود (برتون، ۱۳۹۲: ۱۹–۱۴). از این منظر، تتو بدن را از امری صرفاً زیستی به عرصه‌ای اجتماعی، فرهنگی و سیاسی تبدیل می‌کند.

افزایش تتو در بین گروه های مختلف اجتماعی و نمایش آن در محیط های عمومی و پیامدهای مختلف آن باعث شده است تتو به عنوان یک مساله اجتماعی مطرح گردد. شیراز به عنوان سومین پایتخت مذهبی ایران از یک‌سو و مطرح بودن به عنوان یکی از کلان شهرهای مدرن ایران از سوی دیگر، وضعیت متفاوتی در این زمینه دارد. ساختار مدرن شهری و تنوعات فرهنگی، تمایل به تتو را در بین گروه های مختلف اجتماعی برمی انگیزاند اما بافت مذهبی آن، احتمالا ناسازگاری هایی با این امر دارد. از این جهت، شیراز بستری مناسب برای مطالعه «تتو» محسوب می گردد. براین‌اساس، پژوهش حاضر به دنبال آن است که با استفاده از یک رویکرد تفسیرگرایانه و با نگاهی از درون، «تتو» را در بستر اجتماعی شهر شیراز مطالعه، و با نزدیک شدن به دنیای این افراد، تصویری روشن‌تر از این مساله اجتماعی، ارائه نماید.

پیشینه تجربی

خضری و همکاران (۱۴۰۴) در پژوهشی کیفی با مطالعه نوجوانان و جوانان در مهاباد نشان دادند خالکوبی فرآیندی معنادار برای پاسخ به نیازهای روان‌شناختی، حل تعارضات نسلی و اجتماعی و انتخاب نمادهای چندبعدی است که در نهایت به «بازتعریف هویت از طریق بدن به‌مثابه فضای مقاومت» منتهی می‌شود. هاشمی و سنگی (۱۴۰۳) در پژوهشی کمّی در شیراز، نشان دادند، عزت‌نفس و ویژگی‌های شخصیتی، با نقش میانجی شبکه‌های اجتماعی، رابطه معناداری با خالکوبی ندارند. حقی و حسینی (۱۴۰۲) در پژوهشی کمّی برروی دانش‌آموزان شهر پارس‌آباد، نشان دادند، پایگاه اقتصادی–اجتماعی، احساس اجحاف، ناکامی منزلتی، پیوند افتراقی، محرومیت نسبی و گسست میان اهداف و راه‌ها با گرایش به خالکوبی رابطه معناداری دارند. امیدی (۱۴۰۱) با مقایسه خالکوبی‌های سنتی و امروزی مردان در ایوان نشان داد، خالکوبی‌های سنتی بیشتر حامل کارکردهای درمانی، آیینی و نمادین هستند، در حالیکه خالکوبی‌های امروزی معانی اعتراضی، هویتی، هنری و جلب توجّه را بازنمایی می‌کنند. عباس‌زاده و خدامی (۱۴۰۰) در پژوهشی مردم‌نگارانه درباره زنان بختیاری ساکن خوزستان نشان دادند خالکوبی علاوه بر جنبه تزیینی، کارکردهایی چون درمان، محافظت در برابر نیروهای ماورایی و صیانت زنان باردار دارد و نقوش آن ریشه در عناصر طبیعی و باورهای کهن ایل بختیاری دارد. صادقی و همکاران (۱۳۹۹) با بررسی زنان لرستانی نشان دادند، خالکوبی واجد معانی فرهنگی، اعتقادی و آیینی است و نقوش آن بازتابی از سنت‌ها و باورهای بومی در بستر تاریخی–فرهنگی لرستان محسوب می‌شود. در نهایت، افراسیابی و شریعتی‌نسب (۱۳۹۸) در پژوهشی کیفی برروی زنان جوان شهر یزد، نشان دادند، خالکوبی در قالب مقولاتی چون معنابخشی، لذت‌جویی، بیان خویشتن، بدن هنجارمند، تأثیر همجواران و منع عرف و سنت تبیین می‌شود.

در خارج کشور نیز تحقیقات متنوعی انجام شده اند. کارواخال[1] و همکاران (۲۰۲۵) در پژوهشی کیفی در فیلیپین، به مطالعه معناهای شخصی، انگیزه‌ها و تجربه‌های اجتماعی افراد خالکوبی‌شده و نقش خالکوبی در شکل‌گیری هویت شخصی آنان پرداختند. یافته‌ها نشان داد خالکوبی فراتر از هنر بدن است و به‌عنوان ابزاری برای بیان هویت، حفظ خاطرات، بازنمایی تاب‌آوری، روایت داستان زندگی،

1. Carvajal

بازپس‌گیری عاملیت بر بدن و بیان ارزش‌های شخصی عمل می‌کند. لونگو[1] (۲۰۲۴) در پژوهشی آزمایشی در آمریکا به بررسی اثر خالکوبی بر ادراک اجتماعی و سنجش تفاوت‌های شخصیتی پرداخت. یافته‌ها نشان داد، ارزیابی ویژگی‌های افراد هدف، صرف‌نظر از جنسیت یا وضعیت خالکوبی، تفاوت معناداری میان افراد دارای خالکوبی و فاقد آن وجود ندارد. به علاوه، در اغلب سنجه‌های تفاوت‌های فردی تفاوت معناداری میان دو گروه مشاهده نشد، هرچند افراد دارای خالکوبی در مؤلفه روان‌آزاری نمره بالاتر و افراد فاقد خالکوبی در ثبات هیجانی نمره بالاتری کسب کردند. این نتایج از کاهش انگ و اثر منفی خالکوبی بر ادراک اجتماعی و تحول نگرش‌های اجتماعی نسبت به آن حکایت دارد. ناوده و ناوده[2] (۲۰۲۴) در پژوهشی کیفی در آفریقای جنوبی به مطالعه کاربرد خالکوبی به‌عنوان ابزاری برای بیان هویت روایتی در میان بزرگسالان نوظهور پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد، شرکت‌کنندگان از خالکوبی برای بیان عاملیت، هویت منحصربه‌فرد، وابستگی، صمیمیت و تاب‌آوری خود استفاده می کنند. همچنین، خالکوبی‌ها به‌عنوان یادآور رویدادهای محوریِ زندگی و در برخی موارد، بازنماینده روایت‌های نیابتیِ خانوادگی عمل می‌کردند. آتلی[3] و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی کیفی در ترکیه، تجربه خالکوبی را در بین دانشجویان مطالعه کردند. یافته‌ها نشان داد، خالکوبی افزون بر جنبه زیبایی، ابزاری برای خودابرازی، بیان هویت و گرامیداشت افراد یا رویدادهای مهم است. بال و السنر[4] (۲۰۱۹) در پژوهشی آزمایشی در آمریکا به بررسی تأثیر خالکوبی بر عزت‌نفس دانشجویان پرداختند. یافته‌ها نشان داد پس از دو هفته، سطح عزت‌نفس شرکت‌کنندگان افزایش یافته است. داکس[5] (۲۰۱۶) در پژوهشی کمّی در آمریکا به بررسی وضعیت نوجوانانِ دارای خالکوبی پرداختند. یافته ها نشان داد، بالغ بر یک‌سوم نوجوانان از اقدام خود پشیمان شده‌اند. به علاوه، شدت این پشیمانی و بازاندیشی منفی در میان افراد عادی و غیربزهکار نسبت به نوجوانان بزهکار بالاتر است.

در مجموع، پژوهش های کمّی و کیفی قابل توجهی برروی «تتو» در داخل و خارج کشور انجام شده اند. با این حال، شیوع تتو در بین گروه‌های مختلف اجتماعی و علل و پیامدهای گسترده آن، ضرورت پژوهش‌های عمیق‌تر را در بسترهای مختلف اجتماعی دوچندان می‌کند. شیراز از یک سو به دلیل خصلت کلان شهری به ویترین گسترده‌ای از تتو تبدیل شده است اما از دیگر سو به دلیل ماهیت سنتی و مطرح بودن به عنوان سومین پایتخت مذهبی کشور احتمالا این امر را حداقل در سطح گفتمان رسمی برنتابد. این امر باعث می شود شیراز بستر مناسبی برای مطالعه تتو باشد، امری که در پژوهش های پیشین مطمح نظر نبوده است.

ملاحظات نظری

تتو صرفاً یک انتخاب فردی یا سلیقه زیبایی‌شناختی نیست، بلکه کنشی بدن‌مند، نمادین و اجتماعی است که ابعاد مختلفی از ساختارهای اجتماعی- فرهنگی، رفتار برنامه ریزی شده، فرایندهای هویتی، کنش ارتباطی، و واکنش‌های هنجاری جامعه را منعکس می کند. برهمین مبنا، با هدف ایجاد حساسیت نظری، برخی رویکردهای نظری مرتبط با تتو مطرح می شوند.

1. Longo
2. Naude & Naude
3. Atli
4. Ball and Elsner
5. Daks

به اعتقاد بوردیو (۱۳۹۳: ۳۵-۴۲)، سلیقه‌ها و انتخاب‌های زیبایی‌شناختی افراد اموری صرفاً فردی نیستند، بلکه پیامد مستقیم موقعیت اجتماعی، ساختار طبقاتی و توزیع نابرابر سرمایه‌ها در جامعه هستند. یکی از مفاهیم کلیدی در نظریه بوردیو، عادت واره است که نظامی پایدار از گرایش‌ها، ادراک‌ها و کنش‌های درونی‌شده است که در تجربه‌های زیسته و شرایط اجتماعی شکل می‌گیرد. در این چارچوب، تتو نوعی کنش فرهنگی-بدنی است که در تقاطع بدن، معنا، و ساخت قدرت اجتماعی قرار دارد. انتخاب یا عدم انتخاب تتو را می‌توان برآمده از عادت‌واره‌هایی دانست که در فرآیند اجتماعی‌شدن افراد شکل گرفته‌اند. تتو می‌تواند در برخی میدان‌های اجتماعی به عنوان شکلی از سرمایه نمادین عمل کند که حامل معناهایی چون خاص‌بودن، جسارت، خودبیان‌گری یا مقاومت در برابر هنجارهای مسلط است. وبلن[1] (۱۹۵۳: ۳۳-۴۷) با طرح مفهوم مصرف نمایشی معتقد است مصرف صرفاً کنشی کارکردی برای ارضای نیازهای مادی نیست، بلکه ابزاری نمادین برای نمایش منزلت اجتماعی، تمایز طبقاتی و کسب اعتبار اجتماعی است. مصرف نمایشی نوعی رفتار اقتصادی است که در آن ملاحظات مربوط به خودبیانگری بر ترجیح افراد برای خرید کالا با قیمت مناسب غلبه می‌کند. این نوع مصرف، به‌ویژه در قالب نمایش کالاهای دارای منزلت، می‌تواند کارکردی علامت‌دهنده داشته باشد و برای انتقال اطلاعات اجتماعی به مخاطبان بالقوه به‌کار رود (ساندی[2] و همکاران، ۲۰۱۱: ۲). از این منظر تتو را می‌توان به عنوان نوعی مصرف نمایشی بدن‌مند تحلیل کرد؛ کنشی که در آن بدن به میدان ابراز تمایز، مقاومت فرهنگی، یا بازتعریف هویت فردی و جمعی تبدیل می‌شود. تتو به مانند دیگر اقلام مصرفی صنعت مد عرضه کننده و مصرف کننده ای دارد و خریداران آن را به مصرف نمایشی می رسانند.

نظریه رفتار برنامه‌ریزی‌شده آیزن[3](۱۹۹۱: ۲۰۷-۲۰۶؛ فیشباین[4] و آیزن، ۲۰۱۰: ۳۹-۴۴) بر این فرض استوار است که رفتار انسانی، در اغلب موارد، کنشی آگاهانه، معنادار و هدفمند است. این نظریه بر سه مولفه اصلی استوار است که پیوندهایی نزدیک با تتو پیدا می کنند. ۱) نگرش نسبت به رفتار، که به ارزیابی مثبت یا منفی فرد از انجام تتو اشاره دارد. این ارزیابی از باورهای فرد درباره پیامدهای نمادین، زیباشناختی، هویتی یا حتی اعتراضی تتو شکل می‌گیرد. ۲) هنجارهای ذهنی، که به برداشت فرد از انتظارات و قضاوت‌های دیگران مهم (*خانواده، دوستان، همسالان، جامعه محلی*) درباره تتو اشاره دارد. ۳) کنترل رفتاری ادراک‌شده، که ناظر بر میزان احساسی است که فرد نسبت به توانایی خود برای انجام تتو دارد. این سه مؤلفه در تعامل با یکدیگر، قصد رفتاری را شکل می‌دهند و قصد رفتاری، در کنار کنترل رفتاری ادراک‌شده، به تحقق یا عدم تحقق رفتار می‌انجامد. به طور کلی، از این دیدگاه، رفتارهایی مانند تتو کردن بدن را می‌توان به عنوان کنش‌هایی دانست که درچارچوب باورها، معانی ذهنی، هنجارهای اجتماعی و برداشت فرد از امکان انجام آن شکل می‌گیرد.

آلتمن[5] و تیلور[6] (۱۹۷۳: ۳-۴) در قالب نظریه «نفوذ اجتماعی» توضیح می‌دهند که روابط انسانی چگونه به‌تدریج از سطحی ساده و غیرصمیمی آغاز و به سمت ارتباطاتی عمیق‌تر و صمیمی‌تر پیش می‌روند. این فرایند در بیشتر مواقع از طریق خودافشایی تدریجی اتفاق می افتد. براساس مفروضات اصلی این نظریه، روابط اجتماعی فرایندی پویا و تدریجی است؛ خودافشایی مهم‌ترین عامل برای ایجاد

1. Veblen
2. Sanday
3. Aizen
4. Fishbein
5. Altman
6. Taylor

روابط و عمیق‌تر شدن آن به شمار می‌آید؛ روابط انسانی مانند لایه‌های پیاز هستند هرچه رابطه عمیق‌تر می‌شود، افراد به لایه‌های درونی‌تر هویت دسترسی می‌یابند. از این چشم انداز نظری، تتو را می‌توان نوعی خودافشایی غیرکلامی و ماندگار دانست که امکان می دهد با قشری از جامعه که آن را مطلوب می دانند رابطه صمیمی تری داشت. برخلاف خودافشایی زبانی که می‌تواند موقتی یا موقعیتی باشد، تتو نوعی افشای هویتی ماندگار است که لایه‌های عمیق‌تری از خود را در فضای اجتماعی آشکار می کند.

نظریه هویت اجتماعی تاجفل[1] و ترنر[2](۱۹۷۹: ۳۶-۳۵) بر این اصل استوار است که هویت فردی و اجتماعی در تعامل با دیگران و درون ساختارهای فرهنگی و هنجاری جامعه ساخته و بازتولید می‌شوند. هویت اجتماعی، بخشی از خودپنداره فرد است که از احساس تعلق او به گروه‌های اجتماعی معنادار سرچشمه می‌گیرد. تریسی[3] و ترتوی[4] (۲۰۰۵: ۱۶۹-۱۸۹) هویت را فرایندی مذاکره‌شونده، سیال و موقعیت‌مند می‌دانند که در بستر تعاملات روزمره و تحت تأثیر روابط قدرت شکل می‌گیرد. از این دیدگاه، افراد کنشگرانی فعال هستند که با استفاده از نمادها و نشانه‌های قابل مشاهده از جمله بدن، تلاش می کنند روایت خاصی از خود را به دیگران نشان دهند یا در برابر انتظارات هنجاری مقاومت کنند. تتو را می‌توان ابزاری برای بیان هویتی متمایز و بازتعریف جایگاه فرد در عرصه اجتماعی دانست. تتو می‌تواند نشانه‌ای از احساس تعلق به یک خرده‌فرهنگ یا سبک زندگی خاص، یا تلاشی برای فاصله گرفتن از هنجارهای رسمیِ مسلط؛ و در عین حال بازتابی از تجربه‌های شخصی، عاطفی و زیسته فرد باشد.

بقا و دوام هر جامعه مستلزمِ حداقلی از نظم اجتماعی است. این نظم از طریق ارزشها و هنجارها بدست می‌آید (احمدی و همکاران، ۱۳۹۸). هنجارها همیشه رعایت نمی‌شوند و نقض می‌گردند. جامعه‌شناسان از نقضِ هنجارها با عنوان «انحراف» یاد می‌کنند (اندرسون[5] و همکاران، ۲۰۲۰: ۱۵۱). در رویکرد کارکردگرایی ساختاری، انحراف براساس هنجارهای فرهنگی، متغیر است. رویکرد تضاد اجتماعی چگونگی تعیین هنجارها و تعریف آنها را در پیوند با قدرت تحلیل می کند. اما در رویکرد کنش متقابل نمادین، انحراف محصول فرایند تعریف و واکنش اجتماعی است (ماشونیس[6]، ۲۰۱۷: ۲۴۳). این نگاه، انحراف را از یک مقوله اخلاقی یا زیستی، به یک «برساخت اجتماعی» تبدیل می‌کند که ریشه در تعاملات روزمره و ساختارهای قدرت دارد. اروینگ گافمن، «انگ» را «برچسبی منفی» توصیف می‌کند که هویت اجتماعی و خودپنداره فرد را به شکلی بنیادین دگرگون می‌سازد. در این فرایند، فرد به واسطه یک ویژگی ظاهری یا رفتاری، از سوی جامعه «داغ‌خورده» تلقی شده و هویت او از یک وضعیت عادی به یک وضعیت آسیب‌دیده تقلیل می‌یابد. انگ اجتماعی نه تنها بر نحوه ادراک دیگران از فرد اثر می‌گذارد، بلکه می‌تواند به انزوای اجتماعی، کاهش فرصت‌ها و تغییر در شیوه بازنمایی خود در زندگی روزمره منجر شود؛ جایی که فرد ناچار است میان «نمایش» یا «پنهان‌سازی» ویژگی انگ‌خورده خود، دست به انتخاب بزند (ماشونیس، ۲۰۱۷: ۲۴۷). از این منظر، تتو به‌عنوان یک پدیده بدنی، در کانون چالش‌های هویتی و برچسب‌زنی قرار می‌گیرد. در حالی‌که برای کنشگر، تتو ممکن است نمادی از ابراز وجود، زیبایی یا ثبت خاطره باشد، ساختارهای قدرت و هنجارهای سنتی ممکن است آن را

1. Tajfel
2. Turner
3. Tracy
4. Trethewey
5. Andersen
6. Macionis

به‌عنوان نشانه‌ای از ناهنجاری یا «تفاوت» نامطلوب تعریف کرده و فرد را با انگ اجتماعی مواجه سازند. بدین ترتیب، بدنِ «تتودار» به میدان نبردی میان تعریف فردی از خود و برچسب‌زنی اجتماعی تبدیل می‌شود که در آن، فرد ناچار است هویت خود را در فضای میان پذیرش، مقاومت یا مدیریت انگ بازسازی کند.

روش و داده‌های پژوهش

پژوهش حاضر در چارچوب روش شناسی کیفی و با استفاده از نظریه زمینه ای با رویکرد اشتراوس و کوربین (۱۳۹۵) انجام می شود. مشارکت‌کنندگان، افرادی هستند که دارای تجربه تتو بودند. جهت انجام نمونه گیری، از روش نمونه گیری هدف‌مند استفاده گردید و طی آن، افرادی که در مکان های عمومی در مناطق مختلف شهر به گونه ای آشکار دارای تتو بودند انتخاب می شدند. در چندین مورد، نمونه های مورد مصاحبه براساس محتوای مصاحبه اقدام به معرفی افراد مناسب دیگری برای مشارکت در پژوهش نمودند و بدین صورت، برخی نمونه‌ها به روش گلوله برفی انتخاب گردیدند. فرایند آن به این صورت بود که ابتدا با ایجاد روابط همدلانه و تشریح اهداف پژوهش، رضایت افراد برای مشارکت در پژوهش فراهم گردید. از آنها خواسته شد، در هر زمان و مکانی که مایل به انجام مصاحبه هستند، به پژوهشگران اطلاع دهند و برهمین مبنا، مصاحبه ها در پارک، کافی شاپ، باشگاه ورزشی، محل کار آنها و محل کار پژوهشگران انجام شدند. مصاحبه ها به طور متوسط بین ۴۵ تا ۸۰ دقیقه به طول انجامیدند و از مشارکت کنندگان خواسته شد هر زمان احساس خستگی داشتند یا مایل به ادامه نبودند، می توانند مصاحبه را تمام کنند. فرایند نمونه گیری و جمع آوری اطلاعات تا دستیابی به اشباع نظری ادامه یافت و از جایی که به نظر رسید مشارکت کنندگان نکات جدیدی به داده ها نمی افزایند، مصاحبه ها به اتمام رسیدند. در مجموع، ۱۷ نفر در بازه زمانی مهرماه تا دی ماه ۱۴۰۴ مورد مراجعه و مصاحبه عمیق نیمه ساختار یافته قرار گرفتند (جدول ۱). مصاحبه‌ها با پرسش‌های باز و کلی آغاز و به‌تدریج، جهت‌گیری مشخص‌تر و جزیی‌تری یافتند. تمامی مصاحبه‌ها با اطلاع رسانی قبلی و رضایت مشارکت‌کنندگان، ضبط و سپس به‌طور کامل مکتوب شدند. داده‌های جمع آوری شده، به شکل «باز»، «محوری» و «انتخابی» در قالب «کد»، «مفهوم» و «مقوله»، استخراج و مدل پارادایمی پژوهش ترسیم گردید. برای افزایش «اعتمادپذیری» یافته‌ها، از روش های مختلفی استفاده شد. ابتدا تلاش گردید، پژوهش در یک بازه زمانی مناسب انجام شود تا پژوهشگران درک جامع‌تری از موضوع، انواع تتو، مکان های انجام، افراد درگیر و غیره، کسب کنند. در ادامه، جهت تحلیل داده ها از تکنیک همسانی استفاده شد و فرایندهای کدگذاری ابتدا به طور مجزا انجام و سپس در جلسات گروهی، مورد مقایسه قرار گرفتند. در انتها، پس از استخراج نتایج پژوهش، یافته ها در اختیار چهار نفر از مشارکت‌کنندگان در پژوهش قرار گرفت و از آنان خواسته شد نظرات تکمیلی یا انتقادی خود را ارائه دهند. اصول اخلاق پژوهش کیفی در تمامی مراحل رعایت شد. پیش از انجام مصاحبه‌ها، رضایت آگاهانه مشارکت‌کنندگان اخذ، محرمانگی اطلاعات تضمین، از اسامی مستعار استفاده، و به مشارکت کنندگان اختیار داده شد در هر مرحله از پژوهش، از حق انصراف استفاده کنند.

جدول ۱. ویژگی های جمعیت شناختی مشارکت کنندگان

شماره	سن	جنسیت	وضع تاهل	تحصیلات	شغل	تعداد تتو	محل تتو
۱	۳۳	مرد	مجرد	دیپلم	کافی شاپ	۳	وسط انگشت، بازو و ساق پا
۲	۲۱	مرد	مجرد	فوق دیپلم	کافی شاپ	۸	ساعد، بازو، پشت بازو و سرشانه
۳	۳۵	مرد	متاهل	سیکل	خشکشویی	۵	بازو و ساعد
۴	۲۹	مرد	مجرد	دانشجو	تتو آرتیست	۳	دوطرف شکم زیر ناف و آلت تناسلی
۵	۳۵	مرد	متاهل	فوق دیپلم	کافی نت	۲	از آرنج تا روی دست
۶	۳۲	زن	مجرد	لیسانس	گریمور سینما	۱	کتف چپ
۷	۲۲	زن	متاهل	دانشجو	عکاسی آزاد	۴	ساعد، سرشانه، کچ دست چپ و بازو
۸	۱۷	مرد	مجرد	متوسطه دوم	بیکار	۳	سینه و زانو
۹	۱۸	مرد	مجرد	سیکل	کارگر ساختمان	۸	ساعد، آرنج، مچ دست و انگشتان
۱۰	۳۹	زن	متاهل	سیکل	آرایشگر	۳	مچ پا و سینه
۱۱	۳۰	زن	متاهل	دانشجو	حسابدار	۱	روی دست
۱۲	۱۷	زن	مجرد	متوسطه دوم	آرایشگر	۲	کمر و بازو
۱۳	۳۰	زن	مجرد	فوق دیپلم	مربی بدنسازی	۱۰	دست و انگشتان، سینه و پشت شانه
۱۴	۵۱	مرد	مجرد	سیکل	مغازه دار	۳	بازو، سرشانه و کمر
۱۵	۴۹	مرد	متاهل	سیکل	تتو آرتیست	۷	بازو، گردن، سینه، ساعد، دست
۱۶	۲۸	زن	مجرد	دانشجو	کارگر هایپر مارکت	۳	مچ پا، ساعد و بازو
۱۷	۴۲	مرد	متاهل	دیپلم	میوه فروشی	۳	ساعد، بازو و دست

یافته‌های پژوهش

بعد از اتمام مصاحبه ها و مکتوب نمودن آنها، فرآیند تحلیل و کدگذاری داده ها انجام شد. ابتدا به طور مستقیم از متن مصاحبه ها، «کدها» شناسایی گردیدند. سپس، «کدها» برحسب اشتراکات در قالب «مفاهیم» دسته بندی شدند. و در مرحله بعد، «مفاهیم» برحسب همسویی ها در قالب «مقوله»ها تنظیم و در انتها، با نظر به مجموع فرایند تحلیل داده ها، «هسته» کشف گردید. فرآیند برساخت مفاهیم و مقوله های پژوهش، به صورت خلاصه در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. فرآیند استخراج کد، مفهوم، مقوله و هسته

کد	مفاهیم	مقوله	ابعاد	هسته
کاور کردن لک / پوشش پیس/ پنهان کردن جای زخم / پوشاندن سوختگی/ مخفی کردن کبودی/ ترمیم آسیب دیدگی/	درمان	سودمندی جسمی روانی	**شرایط علّی**	**تتو ابزار هویت و مقاومت**
پیوند با باورهای شخصی/ هویت ملی/ آزادی و رهایی/ قدرت عرفانی/ استقامت / تولد دوباره/ شجاعت/ مصرف مواد/ فلسفه زندگی/ آگاهی/ نفرت و غرور/ تعهد و زندگی مشترک/	جستجوی معنا			
یادآوری ازدواج/ رابطه/ افراد فوت‌شده/ تاریخ آشنایی/ دارایی ابدی قابل انتقال پس از مرگ/ لحظات و خاطرات خوب/ عشق/	یادبود	حس زیبایی‌شناختی		
علاقه شخصی/ نیاز به تنوع/ افزایش زیبایی/ افزایش جذابیت جنسی/ افزایش زیبایی ظاهر/	پیوند عاطفی			
انجام تتو توسط ورزشکاران/ توسط خواننده ها/ توسط افراد برجسته/ بازیگران سینما/	سلبریتی ها	رواداری	**شرایط زمینه‌ای**	
وفور در پینترست/ اینستاگرام/ یوتیوب/ شبکه‌های اجتماعی/ تبلیغات/ فیلم ها/ فضای مجازی/ هوش مصنوعی/	انعکاس رسانه ای			
رشد حرفه تتو/ درآمدزایی/ افزایش تقاضا/ تتو به عنوان یک هنر/ تتو به عنوان مد/ تتو به عنوان شغل/	کسب و کار اقتصادی			
نظر مثبت والدین/ خواهر/ برادر/ همسر/ نامزد/ استفاده بوسیله والدین/ خواهران و برادران/	تایید خانواده	دیگران مهم	**شرایط مداخله‌گر**	
تتوکار در بین دوستان/ در بین همکاران/ انجام تتو توسط دوستان نزدیک/ آشنایان نزدیک/	تایید دوستان			
پوشیدن لباس آستین بلند،/ دستکش/ انکار داشتن تتو / عدم مراجعه به ادارات/ دور نگه داشتن خود از دیگران	پنهان کاری	مبارزه	**استراتژی ها**	
تحمل نگاه‌های منفی/ پاک نکردن تتو/ لجبازی/ تقویت عزم درونی/ بی‌توجهی به دیگران/ تأکید بر مالکیت بدن/ ادامه دادن به زندگی عادی/	مقاومت			
توضیح دلایل درمانی/ دلایل عاطفی/ دلایل فلسفی/ دلایل روانی/ مقابله با انگ‌های اخلاقی/ انگ های روانی/	توجیه	استدلال		
صرف زمان طولانی برای انتخاب طرح/ ترکیب ایده‌های مختلف/ عدم پشیمانی از طرح/ مشورت با اعضای خانواده/ کسب نظر دوستان/	انتخاب آگاه			
احساس قدرت / اعتماد به نفس/ هویت/ شجاعت/ هیجان/ انرژی/ رهایی/ دیده شدن توسط دیگران/	شخصی	دستاورد متضاد	**پیامدها**	
مشکل در اخذ گواهینامه/ ممانعت از استخدام/ ارجاع اجباری به روانپزشک/ گیر دادن حراست دانشگاه/ طرد از محیط آموزشی/ ممانعت از حضور در مراجع قضایی/ نگاه منفی افراد مسن/ ارتباط دادن با جرم/ انحراف/ مشکل جنسی/ نگاه تحقیرآمیز/ برچسب روانی زدن/ هرزه بودن/ نگاه اهانت آمیز افراد مذهبی/ نگاه منفی معلمان/	اجتماعی			

۱) شرایط علی

۱-۱ سودمندی جسمی روانی

«سودمندی جسمی روانی» محرک اساسی افراد در انجام تتو است. این مقوله برآمده از دو مفهوم «درمان» و «جستجوی معنا» است. «درمان» بیانگر کارویژه ها و کاربردهای تتو مانند پوشاندن لک و پیس و پنهان کردن آثار زخم و سوختگی و کبودی پوست است؛ و «جستجوی معنا» نشان دهنده کنشِ معنابخش است و یادآوری کننده برخی نمادها و یادبودها همچون باورهای شخصی، آزادی و رهایی، تعهد و زندگی مشترک و غیره، است. تتو برای افراد نقش درمانگرانه دارد و نوعی ترمیم بدن محسوب می‌شود. فرد تلاش می‌کند

آسیب‌های جسمی و روانی گذشته را با تتوی دلخواه بازنویسی کند؛ و به زندگی خود عمق، جهت و معنا بخشد. اظهارات مشارکت کنندگان به روشنی نشان می‌دهد، «سودمندی جسمی روانی» از شرایط علّی تتو است. در این زمینه، مشارکت کننده شماره ۵ وضعیت خود را این گونه تشریح می کند:

«دست من لک و پیس می‌شد و بیماری پوستی داشتم... اولین بار، دو سال پیش برای زیبایی دستم که این لک و پیس‌ها را کاور کنم... تتو زدم...برای من حالت درمان داره بیشتر...».

مشارکت کننده شماره ۶ این‌گونه بیان می کند:

«...اون تایمی که جدا شدم... از نظر روحی آسیب خیلی شدیدی بهم وارد شد...برای خودم یه حس آزادی داشتم...تتوی پرستو زدم که نشونه آزادیه... اینکه چرا هفتا پرستو زدم به این خاطره که هفت سال توی قفس بودم...هفت سال از زندگیم بیهوده گذشت و رفت... زدم که یادم بمونه».

۲-۱ حس زیبایی‌شناختی

یکی دیگر از شرایط علی تتو، «حس زیبایی شناختی» است که برگرفته از مفاهیم «یادبود» و «پیوند عاطفی» است. مفهوم «یادبود» نشان می‌دهد تتو یک آرشیو بدنیِ خاطرات است. تتو جایگزین عکس، یادگاری یا نشانه‌های موقت می‌شود و خاطره را روی بدن تثبیت می‌کند. فرد از تتو به‌عنوان سندی ماندگار استفاده می‌کند تا روابط مهم، تجارب عاطفی یا فقدان‌های دردناک را جاودانه سازد. «پیوند عاطفی» تتو را به محملی بدل می کند که فرد خود را زیباتر، خاص‌تر یا جذاب‌تر نشان دهد. روایت های مشارکت کنندگان نشان می دهند «حس زیبایی شناختی» از شرایط علّی تتو است.

در این خصوص، مشارکت کننده شماره ۳ می گوید:

«تتوی اولم، لوگوی تیم استقلاله... به خاطر عشقی که به تیم استقلال داشتم، زدم... واقعا می‌خواستم یه جوری عشقم را نسبت به تیم استقلال ابدی کنم... دومی یه جمله ست که میگه همه چیز به تو ختم می‌شود نیمه گمشده، خدا برای ما کافیست... اینو اوایل ازدواج زدم. برای این که نیمه گمشدم را پیدا کرده بودم...یک احساس قشنگ... خانمم تمام زندگیمه و خیلی دوستش دارم».

مشارکت کننده شماره ۱۰ تجربه خود از تتو زدن را چنین شرح می دهد:

«اول روی سینه ام یه طرح بال زدم که خیلی ساده و قشنگه... آخری هم گل و ماه روی مچ پای راستم زدم... تتوهام را برای این که خوشکل بود زدم... به خاطر زیبایی زدم».

۲) شرایط زمینه ای

۲-۱ رواداری

«رواداری» فرآیندی است که طی آن تتو از یک تابو، به عملی پذیرفته شده و قابل تحمّل تبدیل می شود. این مقوله برگرفته از «سلبریتی ها»، «انعکاس رسانه ای» و «کسب و کار اقتصادی» است. «سلبریتی ها» به ورزشکاران، خواننده ها و افراد برجسته ای گفته می‌شود که به عنوان الگوی فرهنگی، فرد از آنها الهام می گیرد. حضور این افراد، زمینه روانی و اجتماعی لازم برای تتو زدن را فراهم می کند. دیدن تتو بر بدن این افراد، آن را از یک عمل حاشیه‌ای به یک نماد تعلق، مدرن بودن، جسارت یا هنر تبدیل می‌کند و فرد را ترغیب می‌کند تا از این الگو پیروی کند. «انعکاس رسانه ای» به نقش رسانه‌های نوین و شبکه‌های اجتماعی مانند پینترست، اینستاگرام، یوتیوپ، شبکه های اجتماعی، فیلم‌ها، فضای مجازی و استفاده از هوش مصنوعی برای طراحی اشاره دارد که در تحمل و پذیرش تتو نقش دارند و تتو را از حاشیه به مرکز توجه می‌آورند و به آن اعتبار اجتماعی می‌بخشند. «کسب و کار اقتصادی» بیانگر درآمدزایی، افزایش تقاضا، و ظهور تتو به عنوان هنر، مد و شغل است. این امر دو پیامد دارد: از یک سو، برای تتوکاران، آن را به شغلی معقول تبدیل می‌کند و از سوی دیگر، برای مشتریان، اطمینان از حرفه‌ای بودن کار را افزایش می‌دهد. روایت مشارکت کنندگان به خوبی بیان کننده این است که «رواداری» از شرایط زمینه‌ای تتو است.

در این باره، مشارکت کننده شماره ۸ می گوید:

«من از سایت پینترست که مخصوص این کاره تتوهامو انتخاب می‌کنم..... سومی، یک گلی هست که طرحی داخلش هست. چون یه آدم معروفی (سلبریتی) توی ورزش های رزمی زده بود، منم خوشم اومد و زدم».

در این زمینه، مشارکت کننده شماره ۱۶ می گوید:

«من طرحم را از اینستاگرام و سایت پین ترست انتخاب می کنم.... این روزها تتو واقعاً مد شده. مخصوصاً تتوهای ابرو و لب که همه می‌زنن.... تتوآرتیست‌ها درآمد خوبی دارن و در اینستاگرام تبلیغات گسترده‌ای می‌کنن. این عادی‌شدن به ما هم جرات بیشتری داده....».

مشارکت کننده شماره ۱۵ تجربه خود را چنین شرح می دهد:

«خودم تتوآرتیستم... چند سال پیش که شروع کردم، خیلی‌ها با تعجب نگاه می‌کردن... حالا استودیوی خودمو دارم و ماهی چندتا مشتری ثابت دارم... وقتی تتو تبدیل به شغل و هنر می‌شه، دیگه اون نگاه منفی قدیم خیلی کم رنگ می‌شه... مردم می‌بینند این یه کسب و کاره و احتیاج به مهارت زیاد داره...».

«من تاتوهامو بیشتر از شبکه‌های اجتماعی انتخاب می‌کنم و پیج‌هایی که داخل اینستا هست را می‌بینم.... الان دیگه چون هم تتوکارها زیاد شدن و هم کسایی که تتو روی بدنشون می‌زنن زیاد شده، دیگه برای خیلی از مردم عادی شده و به عنوان مد بهش نگاه می‌کنن و یه نوع آرایش کردن می‌دونن.... من خیلی دوست دارم حرفه ی تتو را یاد بگیرم. کلاس های آموزش تتو زدن را رفتم چون درآمد خوبی داره ولی ادامه ندادم چون خیلی دقت و ظرافت می خواد....».

۳) شرایط مداخله‌گر

۳-۱ دیگران مهم

شرایط مداخله گر در قالب مقوله «دیگران مهم» بیان می‌شود که خود شامل دو مفهوم، «تأیید خانواده» و «تایید دوستان» است. مفهوم «تأیید خانواده»، به نقش حمایتی و تشویقی افراد خانواده مانند والدین، همسر، نامزد، خواهر و برادر اشاره دارد. تأیید تتو توسط افراد خانواده می‌تواند ترس از قضاوت اجتماعی را کاهش و جسارت فرد در تتو زدن را افزایش دهد «تأیید خانواده»، یک پناهگاه عاطفی موقت ایجاد می‌کند که در آن، فرد احساس می‌کند حداقل توسط کسانی که برایش مهم‌ترین هستند، پذیرفته شده و حمایت می‌شود. مفهوم «تایید دوستان»، به نقش حمایتی و تشویقی افراد نزدیک و صمیمی اشاره دارد. وقتی دوستان تتو دارند، فرد احساس می‌کند این عمل نه تنها پذیرفته، بلکه نماد تعلق به یک گروه مرجع است. تفسیر پاسخ های مشارکت کنندگان بیانگر آن است که «دیگران مهم» از شرایط مداخله گر تتو است.

در این خصوص مشارکت کننده شماره ۲ می گوید:

«اولین بار که تتوهام تموم شدن، دوست دخترم دید. خیلی خوشش اومد و گفت خیلی خوشکل و جالبه.... دوستای نزدیکم هم متحیر بودن و می گفتن به دستت میاد.... داخل اینستاگرام و فضای مجازی دنبال پیج ها می‌گردم، که چه تتوهایی مد شدن و میدم هوش مصنوعی و اون طرحی میکشه که میدم تتو آرتیست که دوستم هست، روی بدنم حک می کنه....».

مشارکت کننده شماره ۱۱ تجربه خود را چنین شرح می دهد:

«وقتی با شوهرم آشنا شدم گفت که بیا یه ست خوشکلی با هم روی دستمون تتو کنیم... طرحش را شوهرم انتخاب کرد و تتوکار آشنا هم داشت و رفتیم طرح فرشته را من زدم و شوهرم هم طرح شیطون را زد....».

مشارکت کننده شماره ۱۲ نیز درباره تجربه خود چنین می گوید:

«مامانم هم آرایشگر و هم تتو آرتیسه... خودشم تتو داره و من هم از بچگی خیلی علاقه داشتم که تتو داشته باشم....».

۴) استراتژی‌ها

۴-۱ مبارزه

مقوله «مبارزه» شامل راهبردهای رفتاری است که فرد برای مدیریت مستقیم تعارض بین هویت جدید پس از تتو و محیط اجتماعی به کار می‌گیرد. این مقوله، شامل دو مفهوم «پنهان‌کاری» و «مقاومت» است. «پنهان کاری» یک استراتژی محافظه‌کارانه است که طی آن، فرد با پوشیدن لباس آستین بلند، دستکش، انکار، و دور نگهداشتن خود از دیگران سعی در جلوگیری از قضاوت دیگران و حفظ موقعیت اجتماعی خود دارد. اما «مقاومت» یک استراتژی فعّال، مقابله‌جویانه و ابرازگرایانه است که فرد با تحمّل نگاه‌های منفی، پاک

نکردن، بی‌توجهی به دیگران، و تاکید بر مالکیت بدن، به دنبالِ ادامه زندگی عادی است. او با اتکا به اراده شخصی، در برابر فشارهای بیرونی می‌ایستد و حاضر است هزینه‌های اجتماعی آن را بپردازد. برهمین مبنا، «مبارزه» به عنوان استراتژی به روشنی در روایت های مشارکت کنندگان انعکاس یافته است.

در این زمینه، مشارکت کننده شماره ۶ می گوید:

« با کسی که رابطه داشتم، می گفت اصلا حق نداری تتو بزنی... می گفت تتو زدن مال دخترای خیلی بده...من هی بیشتر لج می کردم، و به خودم می گفتم که چرا من نباید اجازه داشته باشم، خودم واسه زندگیم و واسه بدنم تصمیم بگیرم. هی لج می کردم و با خودم می گفتم باید این کار را بکنم. باید انجامش بدم.... ازش جدا شدم و تتو زدم؛ چون بدن خودمه و به کسی ربطی نداره....».

مشارکت کننده شماره ۷ در این رابطه می گوید:

«جاهای رسمی سعی می کنم نبینند... مثلا برای گواهینامه مچ دستم را با ساعت پوشوندم و ندیدن که تتو دارم... یا دانشگاه که میام از در که وارد میشم، حواسمه که کسی مثلا نگهبان یا حراست نبینه... چون تتوی Home که زدم به انگلیسی و O که نقشه ایرانه، در اعتراضات زن، زندگی و آزادی، زدم؛ ... اینجور جاهایی با ساعت یا دستکش یا لباس آستین بلند می پوشونم».

۴-۲ استدلال

«استدلال» شامل راهبردهای کلامی-شناختی است که فرد برای بازتعریف معنای تتو، مشروعیت‌بخشی به آن، و تغییر نگرش دیگران به کار می‌گیرد. این مقوله شامل دو مفهوم «توجیه» و «انتخاب آگاه» است. «توجیه»، توضیح دلایل درمانی، عاطفی، فلسفی و روانی و مقابله با انگ های اخلاقی و روانی و منطقِ پنهانِ پشتِ تتو است که صرفاً یک تزئین سطحی نیست بلکه یک نماد معنادار است. «انتخاب آگاه»، بیانگر صرف زمان طولانی برای انتخاب طرح، ترکیب ایده های مختلف، عدم پشیمانی از طرح، مشورت با خانواده و کسب نظر دوستان در انجام تتو است. هدف، نشان دادن این است که تتو یک تصمیم آنی، احساسی یا ناپخته نبوده، بلکه نتیجه یک انتخاب هویتی عمیق است. افراد با برجسته‌کردن فرآیند انتخاب طرح تتو، عاملیت، تفکر و مسئولیت‌پذیری خود را به نمایش می‌گذارند و به رفتارشان اعتبارِ شناختی می‌بخشند. اظهارات مشارکت کنندگان در تحقیق، موید نقش پررنگ «استدلال» به عنوان استراتژی اساسی در انجام تتو است.

مشارکت کننده شماره ۱ دلایل خود از تتو زدن را چنین شرح می دهد:

« من خیلی به پدرم وابسته بودم... فوت کرد... اسمش رو وسط انگشتانم خالکوبی کردم که همیشه به یادش باشم.... آخری که از تولد مرگ بود مفهومش برام مهمه... چون فاصله تولد تا مرگ یه چشم به هم زدنه... گذر زمان را نشون میده... نشون میده که از تولد تا مرگ فاصله‌ای نیست و انگار با چشم به هم زدن عمر تموم میشه... یعنی زندگی همین قدر کوتاهه....».

مشارکت کننده شماره ۱۳ در این خصوص می گوید:

« ...سومین تتو که زدم علامت اُهم در فیزیکه... روی انگشتی که حلقه می پوشم زدم چون در عرفان به معنای تجلی و قدرت عشق خدا بر جهان هستیه.... بعدی یه کوه سمت چپ سینه ام زدم چون کوه نماد استقامت و پایداریه... به پیشنهاد خواهرم زدم... البته بیشتر طرح هایی که زدم سمت چپ بدنم به خاطر نزدیکی به قلبه... با مشورت خواهرم زدم».

۵) پیامدها

۵-۱ دستاورد متضاد

پیامد تتو «دستاورد متضاد» است که برگرفته از دو مفهوم «شخصی» و «اجتماعی» است. دستاورد «شخصی» تجربیات ذهنی مثبت، احساسات ارتقا یافته و ادراک جدید فرد از خود است که احساس قدرت، اعتماد به نفس، هویت، شجاعت، هیجان، انرژی، رهایی و دیده شدن توسط دیگران، به دنبال دارد. دستاورد «اجتماعی» شامل تأثیرات تتو بر روابط فرد با جامعه، نهادها و دیگران است که با دشواری در اخذ گواهینامه، ممانعت در استخدام، ارجاع اجباری به روان‌پزشک، مواجهه با حراست دانشگاه، طرد از محیط‌های آموزشی، نگاه منفی، برچسب روانی، هرزه بودن، و غیره، آشکار می گردد. دستاورد متضاد به عنوان پیامد تتو آشکارا در روایت های مشترکت کنندگان در تحقیق، بازتاب یافته است.

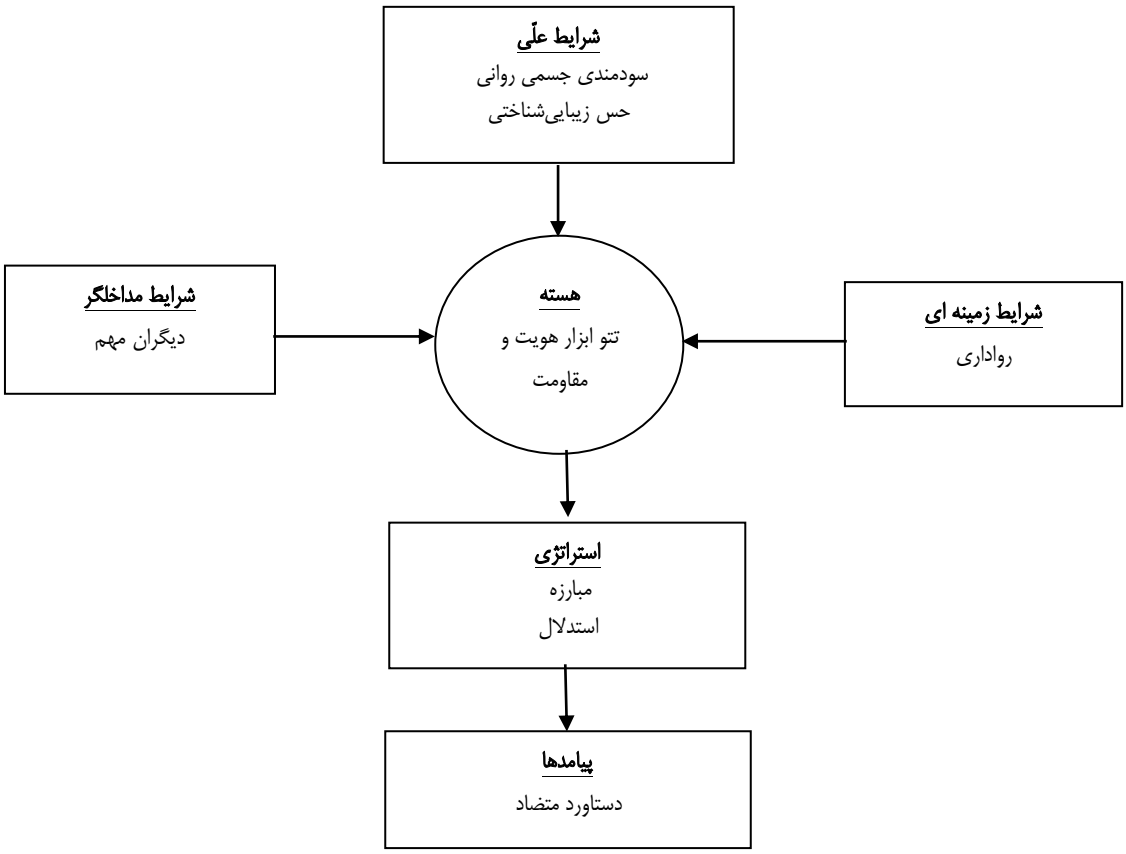
مشارکت کننده شماره ۱۳ در این زمینه وضعیت خود را این گونه تشریح می کند:

«...سرباز جلو در منو به خاطر تتو نگذاشت برم داخل... گفت تو مشکل داری... روانی هستی.... من به خاطر تتو مهمانداری هواپیما را هم از دست دادم... نمی دونستم باید پنهانش کنم».

مشارکت کننده شماره ۹ این گونه بیان می کند:

« اژدها که روی ساق دستم زدم نماد قدرت و عظمت همراه با خشن بودنه... من مثل اژدهام که همه ازش می ترسن... یعنی هیچ کس نمی تونه بهت زور بگه... ازت می ترسند و حساب می برند.... قرص که از داخلش آتیش میاد بیرون، یعنی من بمب انرژیم.... هر کدومش که می بینم یه انرژی بهم میده و لذت می برم.... برای قاضی یا کسایی که توی کلانتری کار می کنن جای زخم و تتو یه معنی داره... برای افراد لات و خلافکاره».

در مجموع، با استناد به فرآیند کدگذاری و یافته های پژوهش، مدل پارادایمی پژوهش ترسیم می گردد (شکل ۱).

شکل ۱. مدل پارادایمی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر تلاش کرده است با نگاهی از درون و از دید افرادی که بدن خود را تتو کرده اند، به مطالعه «تتو» بپردازد. با واکاوی اظهارات مشارکت کنندگان در تحقیق، هفت مقوله اصلی شامل، «سودمندی جسمی-روانی»، «حس زیبایی شناختی»، «عرفی شدن»، «دیگران مهم»، «مبارزه»، «استدلال» و «دستاورد متضاد» استخراج گردید.

براساس یافته های تحقیق، «سودمندی جسمی-روانی» و «حس زیبایی شناختی» «شرایط علّی» «تتو» هستند. «شرایط علّی» به عواملی اشاره دارد که کنشگران را به سمت «تتو» سوق می دهد. فردی که به هر دلیل، تصویری «آسیب‌دیده» از بدن و «هویتِ» خود دارد، از طریق تتو به شکلی فعّالانه وارد عمل می‌شود. همچنان که تریسی و ترتوی (۲۰۰۵) اشاره می کنند، کنشِ «درمان» یک «مذاکره هویتی» است که در آن فرد، روایتِ آسیب‌دیده از بدن خود را به روایتی نوین و مدیریت‌شده از «خود» تبدیل می‌کند. در اینجا تتو ابزاری برای بازسازی «خودپنداره» است که در نظریه «هویت اجتماعی» تاجفل و ترنر (۱۹۷۹) مفهومی کلیدی است. فرد با

این کنش، هویت اجتماعی خود را از یک وضعیت ناخواسته به یک وضعیت مطلوب و مدیریت‌شده تغییر می‌دهد. از سوی دیگر «جستجوی معنا» ابزاری برای بیان هویتی متمایز است. وقتی فردی باورها یا فلسفه زندگی خود را روی بدن خود حک می‌کند، در حالِ استفاده از بدن برای نشان دادن روایت خاصی از خود است. در اینجا «تتو»، تلاشی آگاهانه برای ساخت و تثبیت هویتی متمایز است که بازتابی از تجربه‌های شخصی، عاطفی و زیسته می باشد. به لحاظ تجربی، این یافته پژوهش با نتایج پژوهش امیدی (۱۴۰۱) که بر کارکردهای درمانی، اعتراضی و هویتی «تتو»های معاصر تاکید می ورزد؛ پژوهش عباس‌زاده و خدامی (۱۴۰۰) که معتقد به کارکردهای درمانی، محافظتی، اعتقادی و آیینی «تتو» می باشند، هم‌سو است و آنها را تایید می کند. یکی دیگر از شرایط علّی تتو «حس زیبایی شناختی» است. در «تتو»، بدن به یک آلبوم خاطرات تبدیل می‌شود که هدف آن، مادی‌سازی و جاودانه‌سازی یک احساس یا رابطه است تا از گزند فراموشی در امان بماند. به علاوه، «تتو» یک ابزار هیجانی است که با افزایش جذابیت مرتبط می شود. این امر اساسا با دیدگاه بوردیو (۱۳۹۳) درباره ذائقه، عادت‌واره و سرمایه فرهنگی مرتبط است زیرا انتخاب طرح تتو، سبک تتو و محل تتو، از موقعیت فرد در میدان اجتماعی و الگوهای فرهنگی مورد پذیرش او تأثیر می‌پذیرد. به علاوه، با نظریه مصرف نمایشی وبلن (۱۹۵۳) پیوند می یابد زیرا تتو نوعی مصرف نمایشی بدن‌مند است؛ اما نمایشی بودن آن الزاماً به معنای سطحی یا فاقد معنا بودن نیست. به لحاظ تجربی، این یافته پژوهش با نتایج پژوهش شاد و سلیمان نهات (۲۰۲۱) که معتقدند تتو ابزاری برای خودابرازی، تمایز اجتماعی و کنترل نمادین بدن است، همسویی و مطابقت دارد.

برپایه یافته‌های پژوهش، «رواداری» شرایط زمینه‌ایتتو است. شرایط زمینه‌ای به مجموعه‌ای از بسترها، ساختارها و ویژگی‌های حاکم بر محیط اجتماعی، اقتصادی و نهادی اطلاق می‌شود که پدیده مورد مطالعه در درون آن شکل می‌گیرد و تداوم می‌یابد. هنگامی‌که «سلبریتی‌ها» از طریق الگوسازی، تتو را جذاب و رؤیت‌پذیر می سازند؛ رسانه‌ها با درمعرض‌دید قراردادن طرح‌ها و سبک‌های مختلف، آن را به بخشی از فرهنگ دیداری و سبک زندگی تبدیل می‌کنند؛ و تتو در منطق بازارِ مصرف و صنعتِ فرهنگ ادغام و از کنشی پنهان به یک نظام مبادله‌ای ارتقا می‌یابد، «رواداری» رخ می دهد. بر مبنای نظریه رفتار برنامه‌ریزی‌شده آیزن (۱۹۹۱)، نقش رسانه‌ها و سلبریتی‌ها در رواداری تتو مستقیماً بر مؤلفه «هنجارهای ذهنی» اثر می‌گذارد. به این معنا که با بازنمایی مثبت از تتو در جامعه، فشارهای هنجاری بازدارنده کاهش یافته و ادراک فرد از پذیرش اجتماعی این کنش تغییر می‌کند. تبدیل شدن «تتو» به یک صنعت پول‌ساز نشان می‌دهد این پدیده درحالِ تبدیل شدن به یک «کالای فرهنگی» و ابزاری برای نمایش سبک زندگی و متمایزسازی است که آرای بوردیو (۱۳۹۳) و وبلن (۱۹۵۳) را به ذهن متبادر می سازد. اما فرآیند «رواداری» در تضاد با نظریه «انگ اجتماعی» گافمن، نشان‌دهنده گذار تدریجی جامعه هدف از مرحله برچسب‌زنی به مرحله عادی‌سازی و خنثی‌کردن جنبه انحرافی «تتو» است. به لحاظ تجربی، یافته‌های این بخش با نتایج پژوهش لونگو (۲۰۲۴) درباره کاهش انگ و تغییر هنجاری پیرامون تتو، همسویی دارد.

به موجب یافته های پژوهش، «دیگران مهم» از شرایط «مداخله‌گر» گرایش به «تتو» است. شرایط «مداخله‌گر» عواملی هستند که در لحظه تصمیم‌گیری و اجرا، به طور مستقیم بر چگونگی و سرعت تبدیل انگیزه‌ها به عمل تأثیر می‌گذارند. «تأیید خانواده» شدت تعارض میان انتخاب فردی و انتظارات اجتماعی را کاهش می‌دهد. هنگامی‌که فرد از حمایت خانواده برخوردار است، تصمیم او با آرامش و اطمینان بیشتری دنبال می‌شود. «تایید دوستان» به سهولت عملی و فیزیکی انجام عمل «تتو» اشاره دارد که موانع اجرایی را از سر راه برداشته و آن را به گزینه ای کم‌زحمت تبدیل می‌کند. بنابر نظریه برنامه‌ریزی‌شده آیزن(۱۹۹۱) دسترسی آسان، کنترل رفتاری

ادراک‌شده را افزایش داده و احتمال تبدیل نیّت به رفتار را بیشتر می‌کند. بر اساس مفروضات آیزن، رفتار نهایی انسان تحت تأثیر همزمان «هنجارهای ذهنی» و «کنترل رفتاری ادراک‌شده» قرار دارد. «دیگران مهم» مرجع شکل‌دهنده به هنجارهای ذهنی هستند. هنگامی‌که فرد از سوی خانواده واکنش‌های مثبتی دریافت می‌کند، فشار هنجاری بازدارنده و ترس از طردشدگی خنثی شده و نیّت رفتاری برای انجام «تتو»تقویت می‌گردد. از سوی دیگر، شبکه دوستان با ارائه اطلاعات، معرفی تتوآرتیست، محرّک مهمی در تبدیل ایده به عمل است. اما به لحاظ تجربی، این یافته پژوهش با نتایج مطالعه افراسیابی و شریعتی‌نسب (۱۳۹۸) که اثر همجواران و نقش حمایتی و تسهیل‌گری عرف و سنت را شناسایی کردند، همسو است.

برطبق یافته های پژوهش، «مبارزه» و «استدلال» استراتژی افراد برای «تتو» است. «استراتژی» به کنش‌ها، تعاملات و روش‌هایی گفته می‌شود که کنشگران برای پاسخ‌گویی، سازگاری یا مواجهه با پدیده مورد مطالعه به‌کار می‌گیرند. «مبارزه» در دو شکل «پنهان‌کاری» و «مقاومت» بروز می‌کند. در «پنهان‌کاری»، فرد برای کاهش هزینه‌های اجتماعی، مجموعه‌ای از رفتارها را به کار می‌گیرد تا تتو را انکار کند. اما در «مقاومت»، فرد با تحمل نگاه‌های منفی، در برابر فشار اجتماعی ایستادگی می‌کند. تأکید بر مالکیت بدن، بیانگر نوعی عاملیت بدنی است. یعنی، فرد می‌کوشد حق تصمیم‌گیری درباره بدن خود را در برابر دیگران تثبیت کند. بر اساس چارچوب مفهومی پژوهش، این راهبرد را می‌توان در پیوند با دیدگاه‌های بوردیو (۱۳۹۳) درباره بدن و سرمایه نمادین و نیز نظریه هویت اجتماعی تاجفل و ترنر(۱۹۷۹) تبیین کرد. بدن، در این وضعیت، هم موضوعِ کنترل اجتماعی و هم ابزارِ مقاومت و بازتعریف هویت است. دیگر استراتژی، «استدلال» است که در دو قالبِ «توجیه» و «انتخاب آگاهانه» نمایان می گردد. فرد برای مقابله با انگ‌ها به توضیح دلایل درمانی، عاطفی، فلسفی و روانی «تتو» می پردازد. او می‌کوشد «تتو» را از نو تعریف و آن را از برداشت‌هایی چون بی‌اخلاقی، انحراف، جرم یا بی‌ثباتی روانی جدا کند. از طرف دیگر، فرد با بازگویی فرایند تحقیق، مشورت و تأمل طولانی، کنش خود را در چارچوب عقلانیت بازنمایی می‌کند. او پیشاپیش با انگ رفتار به مقابله برمی‌خیزد و با پیوند زدن طرح روی بدن به یک فرایند فکری و هویتی عمیق، آن را به مثابه بخشی از «پروژه خود» معرفی می‌کند که عاملیت و فردیت مدرن را به نمایش می‌گذارد. راهبردهای «مبارزه» و «استدلال» نشان می‌دهد که افراد دارای تتو، در برابر ساختارهای هنجاری منفعل نیستند و به‌طور مداوم میان آشکارسازی و پنهان‌کاری، پذیرش و مقاومت، و توضیح دادن و بی‌توجهی به دیگران، مذاکره می‌کنند. در این فرایند، تتوبه ابزار روایت‌گری از خود تبدیل می‌شود و فرد تلاش می‌کند معنای بدنش را خودش تعیین کند. به لحاظ تجربی، این یافته تحقیق با نتایج پژوهش خضری و همکاران (۱۴۰۴)، که بر پیوند «تتو» با هویت، روایت زندگی، خودابرازی و عاملیت تأکید دارد، همخوان است وآن را تایید می کند.

بنابر یافته های پژوهش، «دستاورد متضاد» پیامدِ اصلی «تتو» است. پیامد، به نتایج و بروندادهای حاصل از کنش‌ها و راهبردهایی اطلاق می‌شود که کنشگران در مواجهه با شرایط علّی، زمینه‌ای و عوامل مداخله‌گر اتخاذ می‌کنند. «تتو» در سطحِ شخصی، فرد با انتخاب طرح تتو و ثبت آن بر بدن، احساس می‌کند می‌تواند تجربه‌های شخصی، باورها و خاطراتش را به شیوه‌ای پایدار بیان کند. در این سطح، تتو برای او نشانه عبور از یک دوره دشوار، حفظِ یادِ یک رابطه، تثبیت یک باور یا بازسازی تصویر بدنی است. بااین‌حال، «تتو» در سطحِ اجتماعی، پیامدهای محدودکننده‌ای به دنبال دارد. فرد از یک سو با «تتو» احساس قدرت و استقلال بیشتری می‌کند و از سوی دیگر، با محرومیت، کنترل و سوءبرداشت مواجه می‌شود. بر مبنای نظریه هویت اجتماعی تاجفل و ترنر (۱۹۷۹)، می توان «تتو» را ابزاری برای بازسازی «خودپنداره»، تمایزجویی و بازتعریف جایگاه فرد دانست. از منظر وبلن (۱۹۵۳)، «تتو» نوعی «مصرف

نمایشی بدن‌مند» است که فرد از طریق آن در پی نمایش عاملیت، ابراز وجود و کسب اعتبار هویتی است. با این حال، در سطح کلان، ورود «بدنِ» نشانه‌گذاری‌شده به میدان‌های رسمی با موانع ساختاری مواجه می‌شود. بر اساس نظریه بوردیو (۱۳۹۳)، اگرچه، «تتو» ممکن است در میان همسالان نوعی «سرمایه نمادین» تلقی شود، اما در میدان‌های نهادی با ساختار توزیع قدرت و عادت‌واره‌های مسلط در تضاد قرار می‌گیرد و ارزش نمادین خود را از دست می‌دهد. در چارچوب نظریه رفتار برنامه‌ریزی‌شده آیزن (۱۹۹۱)، «نگرش» مثبت کنشگر به «تتو» در عرصه عمومی با «هنجارهای ذهنی» بازدارنده و قضاوت‌های منفی جامعه تصادم پیدا می‌کند و دایره «کنترل رفتاری» فرد را محدود می‌سازد. در نهایت، واکنش نهادهای رسمی به این پدیده منطبق بر مفهوم انگ اجتماعی گافمن است؛ جایی که ساختارهای قدرت، تتو را برچسبی منفی و نشانه‌ای از ناهنجاری تعریف و هویت فرد را به وضعیتی «داغ‌خورده» تقلیل می‌دهند. در نتیجه، پیوند دیالکتیکی میان عاملیت فردی و ساختار اجتماعی، فرد در شرایطی قرار می‌گیرد که احساس قدرت درونی او با محرومیت، طرد و انگ‌زنی بیرونی همراه می‌شود. به لحاظ تجربی، این یافته با دو دسته تحقیقات پیشین همسویی دارد. فکری‌برکوسرایی (۱۳۹۳) و همبلی (۱۹۲۵) پیامدهای منفی تتو و پیوند «تتو» با انحراف و خرده‌فرهنگ‌های بزهکارانه را بررسی کرده‌اند. همچنین، میفلین (۲۰۱۳) تتو را در ارتباط با اختلال در جامعه‌پذیری، تنش خانوادگی، بحران عاطفی، آشفتگی هویتی، محرومیت نسبی و ضعف پیوند فرد و جامعه تحلیل کرده است. در مقابل، ناوده و ناوده (۲۰۲۴) و کارواخال و همکاران (۲۰۲۵) بر پیامدهای مثبت تتو تأکید دارند.

و بالاخره، تجزیه و تحلیل داده‌ها، منجر به ظهور «هسته» با عنوان «تتو؛ ابزار هویت و مقاومت» گردید. «تتو» به دلیلِ نیازهای جسمی – روانی، و زیبایی‌شناختی شکل می‌گیرد؛ به‌وسیله دیگران مهم، رسانه‌ها و فرایندهای اجتماعی تقویت یا محدود می‌شود؛ با تایید خانواده و دوستان تعدیل می‌گردد؛ و از طریق مبارزه و استدلال، مدیریت می‌شود. اما در نهایت، به دستاوردی متضاد منجر می‌شود که در آن قدرت فردی و محدودیت اجتماعی، همزمان حضور دارند. در بستر اجتماعی شیراز که هویت دوگانه سنّت (*پایتخت مذهبی*) و مدرنیته را تجربه می‌کند، «تتو» ابزاری ویژه برای مذاکره بر سرِ معناست. فرد از یک‌سو با الهام از ساختار مدرنیته کلان شهری، برای ابراز وجود و «ترمیم خویشتن» از تتو استفاده و با آن، احساس قدرت می‌کند. اما در سوی دیگر به دلیلِ بافتِ سنتی- مذهبی رسمی شهر در مواجهه با ساختارهای نهادی و گفتمان‌های رسمی، با محدودیت‌های اجتماعی متعددی مواجه و این تضاد را با شدت بیشتری حس می‌کند. در واقع، کنشگر با نوعی پارادوکس مکانی روبروست؛ او در شهری زندگی می‌کند که همزمان هم مقدس و هم مدرن بازنمایی می‌شود. مقدس، به خاطر سومیّن حرم اهل بیت؛ و مدرن به خاطر ویژگی های عام کلان شهری. اینجا، به دلیل بافت مذهبی، بدن به مثابه یک رسانه عمومی باید با استانداردهای مذهبی انطباق یابد؛ اما ساختار مدرن، بستری برای «مقاومت بدن‌مند» فراهم می کند. «تتو» در شیراز روایتی از تضاد و گذار در مقیاسی محلّی است. تضاد میان بدن به‌عنوان عرصه «روایتگری شخصی» که ریشه در نوجویی‌ها دارد و بدن به‌عنوان عرصه کنترل اجتماعی. در دل این تضادها، نشانه‌هایی از تغییر گفتمان مانند عادی‌شدن تدریجی در فضاهای عمومی شهر به چشم می‌خورد که با زیست‌جهان نسل جوان هم‌خوانی دارد. مطالعه «تتو» در شیراز، مجالی ارزش‌مند برای درک چگونگی ساختن معنا در زندگی روزمره، مبارزه برای حق تعریف خویشتن و پویایی همیشگی در رابطه فرد و جامعه فراهم می‌آورد. بدن، زمینه‌ای است که بر روی آن، مهم‌ترین کنش‌های اجتماعی، از عشق و یادبود تا مقاومت و تمایز، اجرا می‌شوند. فهم پدیده «تتو» بدون درنظرگرفتن همزمان سطوح خرد (*تجربه زیسته و انگیزه‌های فردی*)، میانه (*خانواده، گروه‌های مرجع، شبکه‌های*

دوستی محلی) و کلان (*ساختارهای نهادی، فرهنگ مسلط، رسانه و اقتصاد شهری*) ناقص خواهد بود. «تتو» در این تحقیق به‌عنوان یک «پدیده اجتماعی پیچیده و سرشار از تناقض» ظاهر می‌شود که مطالعه آن می‌تواند به فهم عمیق‌تری از تحولات هویتی، نسلی و فرهنگی، اختصاصاً، در بستر جامعه‌شناختی شهر شیراز کمک کند.

سخن نهایی این پژوهش، ارائه برخی پیشنهادهاست. شایسته است در سیاست‌گذاری‌های فرهنگی به کارکردهای تتو توجّه شود. رسانه‌ها و مراکز فعّال در حوزه «تتو» می‌توانند با ارائه اطلاعات دقیق، پرهیز از بازنمایی کلیشه‌ای و توجه به ابعاد هنری، بهداشتی و هویتی این پدیده، در کاهش سوءبرداشت‌های اجتماعی نقش ایفا کنند. نهاد خانواده و گروه دوستان با آگاهی بخشی می توانند باعث تقویت پذیرش اجتماعی «تتو» شوند تا انتخاب آگاهانه و کم هزینه آن را فراهم آورند. پیشنهاد می‌شود به جای وادار کردن افراد به پنهان‌کاری، انکار یا توجیه مداوم، امکان گفت‌وگوی اجتماعی و فهم‌مدارانه درباره معنای «تتو» فراهم شود. همچنین، آموزش استانداردهای بهداشتی، سامان‌دهی فعالیت مراکز «تتو» و ارتقای مهارت حرفه‌ای تتوکاران می‌تواند از پیامدهای ناخواسته جلوگیری کند. و بالاخره، ضروری است سیاست‌گذاران میان ظاهر بدن و صلاحیت اخلاقی، روانی یا حرفه‌ای افراد تمایز بگذارند و از انگ‌زنی، تبعیض و محرومیت نهادی پرهیز کنند. این امر می تواند زمینه مواجهه واقع‌بینانه‌تر و انسانی‌تر با تتو را فراهم سازد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان مقاله مراتب تشکر و قدردانی صمیمانه خود را از مشارکت کنندگان در پژوهش که با صبر و حوصله همراهی و همیاری کردند، ابراز می نمایند. بدون تردید، بدون این همکاری، پژوهش حاضر به سرانجام نمی رسید.

منابع

احسانی، ا. ه.، نور محمدپور، پ.، کامیاب حصاری، ک.، بحرینیان، س. م.، کوهیان محودآبادی، م.، احسانی، آ و رحیم نیا، ا. ح. (۱۴۰۱). خصوصیات دموگرافیک و هیستولوژیک بیماران مبتلا به گرانولوم پس از خالکوبی در بیمارستان رازی. *فصلنامه پوست و زیبایی*، ۱۳(۴)، ۲۵۹-۱۵۲. https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.20087470.1401.13.4.4.8

احمدی، س.، ابتکاری، م.، بوستانی، د. (۱۳۹۸) تبیین اثر کنترل اجتماعی بر شکل‌گیری پتانسیل رفتارهای نابهنجار (مورد مطالعه: نواحی شهری و روستایی استان کهکیلویه و بویراحمد). *مطالعات امنیت اجتماعی*، ۵۷، ۷۳- ۱۰۱.

اشتراوس، ا.، کوربین، ج. (۱۳۹۵). *مبانی پژوهش کیفی: فنون و مراحل تولید نظریه زمینه ای*. ترجمه ابراهیم افشار. تهران: نشر نی.

افراسیابی، ح و شریعتی نسب، ط. (۱۳۹۸). بازنمایی معنا و تجربه خالکوبی در میان زنان جوان. *جامعه پژوهی فرهنگی*، ۱۰(۳)، ۴۹-۲۶. https://doi.org/10.30465/scs.2019.4936

امیدی، ا. (۱۴۰۱). بررسی و تحلیل نقش های خالکوبی مردان در شهرستان ایوان. *پژوهش های انسان شناسی*، ۱۱(۲۲)، ۲۸۱-۲۵۳. https://doi.org/10.22059/ijar.2022.342510.459749

بروتون، د. (۱۳۹۲). *جامعه شناسی بدن. ترجمه ناصر فکوهی*. تهران: نشر ثالث.

بوردیو، پ. (۱۳۹۳). *تمایز: نقد اجتماعی قضاوت های ذوقی*. ترجمه حسن چاوشیان. تهران: نشر ثالث.

بهزادی، ر. (۱۳۶۸). خالکوبی از دیرباز تا کنون. *چیستا*، ۷(۲)، ۱۹۶- ۱۸۰.

حقی، ن و حسینی، ی. (۱۴۰۲). عوامل جامعه شناختی مؤثر بر گرایش به خالکوبی در بین دانش آموزان متوسطه دوره دوم شهر پارس آباد. *مطالعات کاربردی در علوم اجتماعی و جامعه شناسی*، ۶(۴)، ۳۵-۲۷.

خضری، ف.، کبیری، ا و جهانگیرزاده، ج. (۱۴۰۴). تحلیل جامعه شناختی پدیده خالکوبی در میان نوجوانان و جوانان مهابادی: دلالتهای معنایی و الزامات سیاستی آن. *مطالعات راهبردی فرهنگ*، ۶(۱)، ۲۹۵-۲۵۱. https://doi.org/10.22083/scsj.2025.540601.1302

صادقی، س، جوانمردی زاده، ا، رحیمی، س و چراغی، ز (۱۳۹۹). جستاری بر معناشناسی خالکوبی زنان لرستان. *زن در فرهنگ و هنر*، ۱۲(۴)، ۶۲۱-۵۸۷. https://doi.org/10.22059/jwica.2021.315221.1514

عباس زاده، م و خدامی، ع. ر. (۱۴۰۰). نشانه شناسی فرهنگی نقوش خالکوبی زنان بختیاری ساکن خوزستان. *پژوهش های انسان شناسی ایران*، ۱۰(۱۹)، ۳۱۶-۲۷۹. https://doi.org/10.22059/ijar.2021.319038.459659

فکری برکوسرایی، ر. (۱۳۹۳). تاثیر سبک زندگی زندانیان بر خالکوبی آنها از منظر مردم شناختی. *مجله اصلاح و تربیت*، ۱۴۷، ۴۹-۴۵.

قادر زاده، ا.، محمدپور، ا و غلامی، ا. (۱۳۹۳). خالکوبی و برساخت هویت فردی بازتابنده. *مسائل اجتماعی ایران*، ۱، ۱۸۶-۱۶۱. https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.24766933.1392.4.1.7.7

هاشمی، م و سنگی، ف. (۱۴۰۳). ارتباط بین عزت نفس و پنج عامل اصلی شخصیت با میانجی گری تأثیر شبکه های اجتماعی در افراد دارای خالکوبی (تتو). *پژوهش های روانشناسی اجتماعی*، ۵۴، ۴۴-۲۹. https://doi.org/10.22034/spr.2024.428361.1892

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 50*(2), 179–211. https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T

Alavian, S.M., Tabatabaei, S.V., Nourizad, S., Mansouri, F., Khademi, N. & et al. (2012). Seroepidemiology of HBV infection in Kermanshah-West of Iran: A population-based study. *Jundishapur Journal of Microbiology*, 5(4), 564-9. https://doi.org/10.5812/jjm.4156

Altman, I., & Taylor, D. A. (1973). *Social penetration: The development of interpersonal relationships*. New York: Holt, Rinehart & Winston.

Andersen, M. L., Taylor, H. F., & Logio, K. A. (2020). *Sociology: The essentials*. Cengage Learning.

Atlı, A., Akkaya, M., & Şad, S. N. (2021). Tattooing: A popular way of self-expression among university students. *Current Psychology*, *41*, 8965–8974. https://doi.org/10.1007/s12144-021-01389-0

Ball, J., & Elsner, R. (2019). Tattoos increase self-esteem among college students. *College Student Journal*, 53(3), 293-300.

Belay, A.S., Abateneh, D.D., Yehualashet, S.S., Kebede, K.M., Hepatitis, B. (2020). Virus infection and associated factors among adults in Southwest Ethiopia: community-based cross-sectional study. *International Journal of General Medecine*, 13, 323-32. https://doi.org/10.2147/ijgm.s259375

Carvajal, A. L. P., Bondoc, B., & Sanchez, R. D. (2025). From stigma to self-expression: Uncovering the motivations and symbolic meanings of tattoos in modern society. *International Journal of Open-Access, Interdisciplinary & New Educational Discoveries of ETCOR Educational Research Center,* 4(2). https://doi.org/10.63498/etcor288

Dukes, R. L. (2016). Regret among tattooed adolescents. *The Social Science Journal*, *53*(4), 455-458. https://doi.org/10.1016/j.soscij.2016.08.004

Ernst, M., Borkenhagen, A., Fegert, J.M., Brähler, E., Plener, P.L. (2022). The association of childhood abuse and neglect with tattoos and piercings in the population: Evidence from a representative community survey. *BMC Psychology*, 10(1),1-12. https://doi.org/10.1186/s40359-022-00811-x

Fishbein, M., & Ajzen, I. (2010). *Predicting and changing behavior: The reasoned action approach*. New York: Psychology Press. https://doi.org/10.4324/9780203838020

Gibson, D. C. (2006). B.T.K. strangler versus Wichita police department: the significance of serial murder media relations. *Public Relations Review*, 32(1), 58-65. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2005.10.007

Hambly, W. D. (1925). *The history of tattooing and its significance: With some account of other forms of corporal marking.* London: H. F. & G. Witherby.

Heywood, W., Patrick, K., Smith, A.M., Simpson, J.M., Pitts, M. K. & et al. (2012). Who gets tattoos? Demographic and behavioral correlates of ever being tattooed in a representative sample of men and women. *Annals of Epidemiology Journal*, 22(1), 51-56. https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2011.10.005

Hwang, G. E (2006). *Multi-level test of fear of crime: The effect of social conditions, perceived community policing activities and perceived risks of victimization in a megapolis*. A dissertation for the degree of doctor of philosophy, Mishigan State University.

Kluger, N., Seité, S., Taieb, C. (2019). The prevalence of tattooing and motivations in five major countries over the world. *Journal of The European Academy Dermatology Venereology*, 33(12), 1-10. https://doi.org/10.1111/jdv.15808

Longo, K. D. (2024). *Tattoos and social perception: Is the stigmatization of tattoos warranted? An empirical study* (Master's thesis). State University of New York at New Paltz, Department of Psychology.

Macionis, J. J. (2017). *Sociology*. New York: Pearson.

Mifflin, M (2013). *Bodies of subversion: A secret history of women and tattoo*. Powerhouse Books.

Morlock, R., Morlock, A. (2023). Think before you ink: perception, prevalence, and correlates of tattooing and tattoo regret in US adults. *The Cureus Journal of Medical Science*, 15(11), 1-12. https://doi.org/10.7759/cureus.48167

Naudé, L., & Naudé, F. (2024). (Tat)who am I? Tattoos as an expression of narrative identity. *Art Therapy,* 41(2), 94–103. https://doi.org/10.1080/15283488.2024.2310845

Oanta, A., Irimie, M., Branisteanu, D.E., Stoleriu, G., & Morariu, S.H. (2014) Tattoos, history and actuality. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov*, 7 (2), 125-132.

Sundie, J. M., Griskevicius, V., Vohs, K. D., Kenrick, D. T., Tybur, J. M., & Beal, D. J. (2011). Peacocks, Porsches, and Thorstein Veblen: Conspicuous consumption as a sexual signaling system. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(4), 664–680. https://doi.org/10.1037/a0021669

Swami, V., Pietschnig, J., Bertl, B., Nader, I.W., Stieger, S. & et al. (2012). Personality differences between tattooed and non-tattooed individuals. *Psychological Report*, 111(1), 97-106. https://doi.org/10.2466/09.07.21.PR0.111.4.97-106

Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The social psychology of intergroup relations* (pp. 33–47). Brooks/Cole.

Tracy, S. J., & Trethewey, A. (2005). Fracturing the real-self↔fake-self dichotomy: Moving toward "crystallized" organizational discourses and identities. *Communication Theory, 15*(2), 168–195. https://doi.org/10.1111/j.1468-2885.2005.tb00331.x

Vasconcelos, M.P.A., Sánchez-Arcila, J.C., Peres, L., de Sousa, P.S.F., Castro-Alves, J. & et al. (2024). Seroprevalence of hepatitis B, C, and D and associated factors in the semi-isolated Yanomami Amazonian indigenous community. *BMC Infectious Diseases*, 24(1), 1-15. https://doi.org/10.1186/s12879-023-08928-z

Veblen, T. (1953). *The theory of the leisure class: An economic study in the evolution of institutions*. New York: The New American Library.